

Diboh#ndi Hoafi Weindah#fembo Hoaf-ane Hoafi God ai Son#mbo weindah#mareandi

Boatei hoafi

¹ Hoafi nda dibo mengoro-ane, nga Sisas Kraiss ai weindah#mareandi. God ai ahandi ratupuriyei-r#h#ndeimbi ranaheimbo n#ni-moat#kuni n#meh#nou t#k#femboayo nafuimbiyund#ri yahuhaya Sisas Kraiss#mbo nafuimayundo. Rani-moat#kuni ra s#nambeah#ndi nendi ai Kraiss#ndi ratupuriyurandeimbi Son, wambo sowana koar#heira kus# weindah#mareandi.

² Raniyo asu Son ro n#ni-moat#kuniyo hoeimar#heandi ranahambo an#hond#mbo hoaf#mayahi. Rani-moat#kuni ra God#ndi hoaf#mayo-wamboyo asu Sisas Kraiss ai ranahambo an#hond#mbo hoaf#mayu.

³ Nindou ai n#ni-moat#kuni s#nguna t#k#femboayo hoafi nda nindou bid#f#riyei h#mboah#u ritim#ra arandi aiana h#h#f#h#h#f#mbiyu-wamboane. Asu nindou d#d#yeyi ai ndani hoafi s#r# pap#marandi ranahambo h#mboriyei hehi s#nguar#h#ndi ai h#h#f#h#h#f#mbeyei-amboane. N#ni-moat#kuniyo t#k#femboayo si ra ng#r# am#tata t#k#nd#feyo.

Kraiss#ndi nendi 7-ngoaf#mbi amarei aheimboane hoafi nda

⁴ Ro Son-anahi nda, ro 7-ngoafümbi Kraisindi nendi Esia hifambe amarei siheimbo sürü nda paparhandi.

God haponda anüngu, horombo hondü manüngu, asu süngunambo niñgomboayu ranani, asu yifiafi 7 ranai ahandi adükari bogorindi nimirifondi hanjifoani amarei, asu Sisas Krais aiane siheimbo moani hipoambo-ndihindürühi ngusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo mbisahü-ndüramboane.

⁵ Sisas Krais-ana ai ndore anihondümbö weindahi hoafi-yu-randeimb-ani. Ai boatei yifihündi botifi haya, asu ai muñguambo moatükuni hifi ndanihü bogorimboyahi ninouayei ranahei adükari bogor-ani. Sapo Sisas aiyu sihefimbo moani hipoambo-reamunühi ahandi hori ranambo moaruwai-ambeahindi aboedambo-mareamuni.

⁶ Raniyu sihefimbo, God ahandi afindi rana-handifihidi didibafife-rambohünda adükari bogorimbore hininigi-mareamuni. Sisas Krais aiana ndüri adükarümbindu haya koadürümbo-koadürümbo nginindimbiyu-wamboane. Nga anihond-ane!

⁷ Awi se himboriyei! Ai ngiri amitata mburüngai bitapinde haya kudu.

Nga asu muñguambo nindou ai hoeindihorimboyei.

Asu yifiarinambo wafusimaründümo nindou amboa hoeindü-wurimboemo.

Asu ahambo sünguna muñgua hifinindi siriamboa arani-hoafindeimboyei.

Yini, ndani-moatükuni ra tükündifemboe. Nga anihond-ane.

⁸ God Adükarî ai hoafiyuhü yahuya, “Roanahî horombodîdiya asu süngudîdiya arîhandî. Roanahî haponda anîmboahî, horombo manîmboahî asu sünguna nîmboamboyahî. Asu ro ŋgînîndî hamîndî hond-anahî,” mehu.

Son ai Kraisîmbo hoeimarîrî

⁹ Ro sihei wandafî Son-anahî. Ro se-babîdîmbo nîŋgombo asübusî Sisas-dîbo asahümündi ra semîndî mburümbo God ŋgînîndî hîfandarandî ranambe nîŋgomboanahî. Sîhîrî munŋuambo nîne tîŋîrîfo afîndî tükefeyo ra mamî hînîŋgîrou nîmboefîmbo sahumîndefüh-aneî. Ro Godîndî hoafî asu hoafî Sisas weindahî-mareandî ra bokamari-heheandamboyei wambo hemafoari-hindîra asu ro ha airan Patmos-wamî manîmboahî.

¹⁰ Adükarîndî si ra tüküfehîyo asu Yifiafî Aboedî wandî fiambe ŋgînîndî tüküfehüyo asu wandî daboadanî hîmborîyahane nindou mamî hoafîmayu ra fufuŋî nahurai puküna hoafîmayu.

¹¹ Ai yare hoafiyuhü yahuya, “Nîni-moatükunîyo hoeiaro-wandî ra se bukambe sürü papînda mbunda 7 ŋgoafümbî Kraisîndî nendî amarei aheimbo sowana koandîhoefî. Ngoafî ranana Efesus, Smerna, Pergamam, Taiataira, Sardis, Firadefia asu Raodisia-anei,” mehu.

¹² Ranîyahî asu nindou düdi wambo hoafîmayu ranahambo hoeifimbo sahehea, hîhîrîyahe hoeirîheandane gorînambo nafümbî ram nindîfe fondî 7 ranai manîŋgomonda hoeimarîheapurî.

¹³ Ranîyo asu nindou mamî ram nindîfe fondî ranî mbusümo manüŋgu. Aiana Nindou Hondü nahuraiyu. Ranîyu ai hoandarî

hoeari güdeandani hani tinqari gabudi-
mafoareandamboyu asu gorinambo nafümbi
ret nahurai ahandi m+sindi-hamindi+hü hühire
haya manüngu.

14 Ahandi mbiro asu mbirinani ana kayahi
ninendi kifohayo asu sünü kifohi nahurai
hamindimayo. Raniyo asu ahandi himboari
ranai hai imami nahuraimayo.

15 Ahandi tinqari ana ain hai adükarambe
mandife mburimbo himboamupuimbo-arandi
rahurai hamindiyo makiaro. Raniyo asu ro
ahandi hoafi ra himboriyahani sapo hoe ho-
hoambuyo haya aho nahurai fumayo.

16 Asu ai mupui 7 ra warihondü warani
waramberamündü haya manüngu. Asu ami-
yomondi pisao ra yiboboani yihümindiyoye-
weimbi yihümindü hamindi ranai ahandi
yahamonindi moanambühi tükife mbumarandi.
Asu ahandi ngusümboari ranana sapo hüfinimbo
hüfihamindi si boakafoareandi nahurai
hamindi simayo.

17 Raniyahi hoeirihin+hünda asu ahandi
yirikimi yifi nahurai pmayahi. Raniyu asu ai
ahandi warihondü wara ra wandiwam nande
mbura hoafiyuhü yahuya, “Awi se yihimbo-
ndamboyafi. Roana weangurühi-didi hondüya
asu süngu-didi hondüya-rihandeimb-anahi.

18 Asu ro yangiri nda animboahi. Horombo
yifimayahisi, nga se himboyafi, roana haponda
yangiri koadürümbo-koadürümbo animboahi.
Ran-anahi asu ro Yifiyo-ramboane asu yifiafi
ngoafi yipuri ra hifandarihandi.

19 Ranimboane awi nine-moatükuni

hoeimarowandî asu haponda tükefeyo-ane asu sünguna tüküfemboayo ra se sürü papîndandî.

²⁰ Sapo se hoeimarowandî mupui 7 asu gorînambo nafümbî ram nindîfe fondî 7 wandî warî-hondü waranî ranana dîbohîndî hoafî menğoro-ane. Ranahandî nîmîndî ra ndahurai-ane: Mupui 7 ranana Kraisîndî nendî-yei sünambeahîndî nendî 7-anemo. Ram nîmîndî 7 ranana Kraisîndî nendî 7-anei,” mehu.

2

*Kraisîndî nendî Efesus ngoafîhü amarei ahe-
imbo hoafî aho*

¹ Nindou ranai hoafîyuhü yahuya, “Sünambeahîndî nendî Kraisîndî nendîmbo Efesus ngoafîhü hîfandarandürî ranahambo sürü papîndandî.

Nindou mamî ai mupui 7 ahandî warî-hondü waranî semündü haya gorînambo nafümbî ram nindîfe fondî 7 ranî mbusümo hoahoangu wakîmareandî ai hoafîyuhü yahuya,

² ‘Se muᅇguambo moatükunî wambohünda ratüpurîyei arîhündî ra ro fifîrîhea-mboanahî. Asu ambe yaho yîboaruko-yîboarukofihî hînîᅇᅇfekoate tîᅇrîfoyeihî ratüpurîyei arîhündî. Seana moai nindou moaruwai ranaheimbo sîhei mbusümo nîᅇᅇombo yifîrîyei. Nindou ai hoafîyomondühîya, “Ro-amboa Kraisîndî hoafî sahumîndefî hefî-rîhundeimb-aneî,” mehomo, ᅇᅇa anîhondü ana wanî, se ranahamumbo yîboborî-hipurühî fifîrîhindî ra ai tîkai hoafümbî nindou yanᅇr-anemo.

³ Nga seana ambe sei hehi nginindi nimbøeimbo asu wandi süngu tñirifo ra sahümündi hehi tñirifoyeih+ moai wambo süngufembo ra hinñg+r+hindi.

⁴ Nga sihaf+ hoafi akidou engoro. Se weangurüh+ wambo ngusüfo pamarowandiri, nga haponda hinñg+marowandiri.

⁵ Se aboedi hohoanimo hinñg+fekoate-yafambe manimbafi ra nahurai hohoan+mondafi. Nga asu hapondani ana se moaruwai hohoanimo hinñgiro hawa horombo weangurüh+ süngumarowandi nou süngundandi. Asu se sihaf+ hohoanimo ra ngorü-süngufekoate-ayafi ana, asu ro tükündähe sihambo tñirifo ndahanin+hü sihaf+ ram nindife fondi ra raguanambo-ndi+heamboyahi.

⁶ Awi aboedi hohoanimo ranana sihaf+ fiambe nimarimboane: Asu ranane Nikorasindi sir+hündi nindou ranahei hohoanimo ranahambo y+boarukoro hafi arandi. Ro-amboani ahei hohoanimo ranahambo ana y+boaruko-ri+heandühanahi.

⁷ Nindou ai himboambe-mbindüh+ ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireandamboane, sapo Godindi Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendür+ ranahambo! Nindou ai yifiariyu taborarihoayu ana, nim+ nindoumbo yangiri senda nimbøei-r+hündeimbi ranahandambo sesi y+mai mbisaha, ndemündümbui. Nim+ ranana Godindi nümbürambe-ane anñgo, ” mehu.

*Kraisindi nendi Smerna ngoaf+hü amarei ahe-
imbo hoafi aho*

8 Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindî nendî Kraisindî nendambo Smerna ngoafihü hifandarandürî ahambo sürü papindandî.

Nindou düdi ai weangurühididî asu süngudidî yifiyu haya asukai yangirî anüngu, ai ndare hoafiyuhü yahuya,

9 ‘Ro fifirihelandî sihei tîjirifo afindî asu napokoate-ayei ra, nga se munguna napo afindeimbî hond-aneî! Ro fifirihelandî nindou bodimondî ai siheimbo hoafi moaruwai hoafimehündürî ra. Ai hoafiyehî seiya, “Roana Sudahünd-aneî,” maseî, nga aiana Suda hondüyeipoanî. Aiana Satanindî nendî yangir-aneî.

10 Nîne asübusî ndeara akimî hamindî siheimbo tükufemboayo ranahambo se yowanî yihimboyopoanî. Himboriyei! Satan ai bidifirî siheimbo refe hoeifendürî-mbohündambo karabusî-ndearümbui. Asu 10 si se afindî tîjirifo-ndeimboyei. Nga se anihondümbondîhi ngeimbo yifayei amboanî ro yangirî nîngombo hohoanîmo nginindî napo nahurai ndahandürimboyahî.

11 Nindou ai himboambembîndühî ana, awi ai moanî himbo yangirî kümbireand-amboane sapo Yifiafi Aboedî ranai Kraisindî nendambo hoafayondürî ranahambo. Nindou didiyei yifiariyei taborihehi-rîhüdeimbî aheimbo ana ngirî asükaiyo yifimboayo ranambo moaruwaimbo-ndeandürî, ” mehu.

Kraisindî nendî Pergamum ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

12 Nindou ranai hoafi-yuhü yahuya, “Sünambeah#ndi nendi Krais#ndi nendambo Pergamum ngoafi#hü hifandarandüri ahambo sürü pap#ndandi:

Nindou mam# ami-yomondi pisao y#boboani yihüm#ndeimbi masemüdu ranai ndare hoafi-yuhü yahuya,

13 ‘Ro nahi se nimboei ar#hündi ra fifiri#he-amboanahi. Ngoafi ra sapo Satan ai ahandi ngin#ndi hifandarandi ran#hü. Nga seana, wandi ndüri ranahambo kiki#safi-randi#fimbo-anafi. Horombo Antipas ai wandi ndüri ranahambo weindah#re-randeimbi manüngu asu moani wandi hoafi rani yangiri ham#ndi süngumare hu. Raniyo asu sapo Satan ai n#marü ngoafi#hü ran#hü s#hei mbusümo ahambo hifokoamar#hora y#f#mayus#, nga rani-simboani se moai s#hei an#hondümbofe ra di#bonapiri#hindi.

14 Nga awi ro s#heimbo hoafi-yondüri#mbo hoafi akidou mbegori. Awi sehündi bidifiri# aiana Beram#ndi hohoanimo ra ngin#ndi kiki#hiri-hümündimboanei. Ai Berakimbo yamundi#marira asu Berak ai Israeri#mbo moaruwai hohoanimo nafuimendüra sünguri#hindühi tkai godimbo sesi s#hefeimb#hündi sahüsi mar#hündi. Asu nindowenih# ai nimorehi s#s#himoyomo asu nimorehi ai nindowenih# birabi#ri#yei mar#hündi.

15 Rahurai sehündi nindou amboa bidifiri# Nikoras#ndi yamundi#fe sünguri#hi-r#hündeimb-anei.

16 Rani#mbo-hündambo-an#mbo awi s#hei moaruwai hohoanimo hin#ngin#ndi#hi hehi aboedi hohoanimo süngundi#hindi. Asu se refekoate-

ayei ana, ro nimehünou s̄heimbo-so dügumbo rani-babidimbo wandi yahamo pisao yihümind̄i tüküfe an̄nggo ranambo yifiari-ndamboyah̄i.

17 Nindou ai himboambe-mbindüh̄i ana, awi ai moani himbo yanḡir̄i kümbireand-amboane sapo Yifiafi Aboedi ranai Krais̄indi nendambo hoafendür̄i ranahambo. Nindou düdi ai yifiari ra titaboara-foareandi ana, nindou ranahambo s̄unambeah̄indi ses̄i b̄id̄if̄ir̄i, ahand̄i ndür̄i mana, d̄ibo engoro ra ndahandomboyah̄i. Asükainda ro n̄moei kifoh̄i ndür̄i simbor̄i pen̄ngoweimbi ahambo ndahandomboyah̄i. N̄moei kifoh̄i ranīfih̄i ndür̄i apaiaro ra nindou mam̄i ai-amboani nḡir̄i fif̄ir̄indeandi, nga nindou sapo düdi ndür̄i asemüdu ranai yanḡir̄-an̄imbo fif̄ir̄indeambui, ” mehu.

Krais̄indi nendi Taiataira ngoaf̄ih̄ü amarei ahe-imbo hoaf̄i aho

18 Nindou ranai hoaf̄iyuh̄ü yahuya, “S̄unambeah̄indi nendi Krais̄indi nendambo Taiataira ngoaf̄ih̄ü h̄ifandarandür̄i ahambo sür̄ü pap̄indandi:

God̄indi n̄mor̄i, nindou düdi ai ahand̄i himboari hai imami nahurai asu ahand̄i t̄ingar̄i ain hai adükarambe mand̄ife mbur̄imbo himboamupuimbo-arandi nahurai, ai ndare hoaf̄iyuh̄ü yahuya,

19 ‘Se n̄in̄i-moatükun̄yo ratüpur̄iyafi arandi ra ro fif̄ir̄iheamboanah̄i. S̄ihafi h̄ipoambofe hohoan̄imo, an̄ihondümbufe hohoan̄imo, fehefe hohoan̄imo, asu s̄ihambo t̄ingar̄i fo tüküfeyoani moan-ane yahoe fe n̄nggo hohoan̄imo ra ro fif̄ir̄iheandi. Se horombo ratüpur̄imayafi

ranahambo ḡgasūnde haya haponda afīndī hamīndī ratūpur-ayafī ranahambo ro fifirīheandī.

²⁰ Nga ro sihambo ndanahambo hoafi akidou engoro. Asu se Seseberimbo nimesi safūhi hīningimarowanda tikai yamundife ra yamunde wakimareandī. Ai hoafiyohū yahoya, 'Roana Godīndī hoafi hoafiyarīhandeimb-anahi,' meho. Nga ai wandī ratūpurīyei-rīhūndeimbimbo tikare-haya yamundimareandūra nimorehi sisihimoyei asu nindowenihi birabirīyei asu tikai godimbo sesi sihefeimbihūndī sahūsi marīhūndī.

²¹ Rananimbo ahandī moaruwai hamīndī hohoanimo ra hīningire haya hīhirife aboedī hohoanimombeyo sahehea afīndī si rarīhe hīningimari-heandiyosi, ḡga asu ai ahandī ranī hohoanimo ra daboadanambo-fembo moei meho.

²² Awi nimorehi ranahambo ro tiḡirifo semīndīrambo fondī ranī wamī pīndīheamboyahi! Asu nindow didiyomo ai-babīdī nimorehi sisihimoyomo marundī amboa hīfī ndanīhūnda moaruwai hohoanimo ra hīningife-koateayomo ana, afīndī hamīndī tiḡirifo ndowandūmboemo.

²³ Ro ahambo sūḡurīhi-ndeimbimbo amboa hīfokoako-boadīhearūmboyahi. Rananimbo asu munḡambo Kraisiḡndī nendī ai wambo anīmboya, Nindow aiana ḡgusūfoambe asu hohoanimo ambe tūrūfoare fifireandeimb-ani. Asu mamamī nindow se moaruwai hohoanimomoyei ranahambo simborī tiḡirifo ndahandūrīmboyahi.

24 Taiataira ngoaf#hündi seana moai ahandi yamundife rani süngur#hi r#hündi. Asu ro fifiri#heandi, seana moai Satan#ndi hoafi d#boh#ndi hohoan#mo ase ra fifiri#hindi. Ro hoafehandüri, siheimbo ngorü t#nj#r#fo ra ngr#r# siheiwam# ana nand#heandüri.

25 Nga se munquambo hohoan#mo masah#mündi ra ngr#n#ndi kiki#h#safi nd#h#mündi nimboei ngeian-an#mbo ro tük#nda#heamboane.

26 Nindou düdi ai yifiari#yu humbo titaboar#foare haya asu ro hohoan#moayah# rani-s#ngu yang#r# süngura humbo bid#f#ran#mbo ana, nindou ranahambo ngr#n#ndi ndahandomboyah# wandi Ape wambo masendi nou. Ranan#mbo asu nindou ranai munquambo nindou hifi ndan#hü an#mboei ranaheimbo h#badar#mbui.

27 Ai ngr#n#ndi ham#ndi n#ngumbo yika-mun#nambo h#badar#mbui.

Asu ranan#mbo aheimbo har#ndund#ran# h#p#r# h#f#nambo naf#mb# nahurai b#bor#ndeambui.

Buk Song

2:9

28 Asu ai ngr#s#ndi-mareand#nd#r# rani nafuim-boh#nda ro ahambo bot#bot# ndahandomboyah#.

29 Nindou ai h#mboambemb#nduh# ana, awi ai moan# h#mbo yang#r# k#mb#reand-amboane, sapo Yifiar# Aboed# ranai Kraisi#ndi nendambo hoafend#r# ranahambo!’ ” mehu.

3

Kraisi#ndi nendi Sardis ngoaf#h# amarei ranaheimbo hoafi aho

1 Nindou ra asükaiyu hoafi-yuhü yahuya, “Sünambeahîndî nendî Kraisîndî nendambo Sardis ngoafîhü hîfandarandürî ahambo sürü papîndandî:

Nindou mamî ai yifiafi 7 asu mupui 7 semünduweimbi-mayu ai ndare hoafi-yuhü yahuya, ‘Ro sîhambo se nîne ratûpurî rawarowandî ranahambo fîfirîheandî. Nindou ai hoafi-yehî seiya, “Seana yangîrî anîmbafî,” maseisî, nga anîhondü ana se muŋguna yifîyafi-mboanafî.

2 Se hîmboarî birîhoeî! Sîhafî anîhondümböfe hohanîmo ra moendîkoate-yoambe ngînîndî nîmbafîmbo kîkîhisafî-ndandîfî. Nga ro hoeirîheandanî se nîni-moatükunîyo rawarowandî ranana wandî Godîndî hîmboahü awi aboedî ndorîhoeimbî hamîndî-yopoaî.

3 Se nîni-moatükunîyo hîmborîyafi mbura asu masowandîfî ra mîtanînda-ndîmboyafi. Nga hîmborîndafi mbunda asu sîhafî moaruwai hohanîmo ra hîni-ngîndo hawa asu aboedî hohanîmo süngundowandî. Se hîmboarî birîhoeî hawa hîbadandî, nga ro sîhambo sowahî hümbuhünümbî nindou nahurai tükündahe-amboyahî asu se ngîrî ro tükîfemboayahî ra fîfirîndowandî.

4 Nga asu Sardis ngoafîhü nindou bodîmondî ahei hoearî ranana aboedî afîsahoyokoate-ane. Asu rananîmbo ro-babîdî hahabodeihü sapo ai aboedî hamîndî wambo kîfohî hoearî gudîhimboyei.

5 Nindou düdi ai ngînîndî semündü haya yifiariyu hu tîtaboara-foareandî anîmbo ai nahurai kîfohî hoearî güdeambui. Asu

ro ngiri yangiri ningombo bukambe nduri sürü papimarandi ranambeahindi gogorindi heheandi. Nga ro wandi ape asu ahandi nendi yomondi himboahü hoafindahühi animboya, 'Wand-anei,' mbisamboyah.

⁶ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane, sapa Yifafi Aboedi ranai Kraisiindi nendambo hoafenduri ranahambo, ” mehu.

Kraisiindi nendi Firadefia ngoafihü amarei ranaheimbo hoafi aho

⁷ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisiindi nendambo Firadefia ngoafihü hifandaranduri ahambo sürü papindandi:

Hoafi ndanana sapa nindou düdi sürühoeimbi hondüyu haya anihondumbo hoafiyu-randeimbani. Aiana Adükari Bogori Defitindi-mayo ki semündumboani yipuri ra sübüdhenda asu nindou mamai-amboani ngiri asükaindu pandeandi. Asu ai parareandi ra ngiri ngörü ai sübüdhendi.

⁸ Ro se nine-ratupuri ratupuriyafi arandi ra fifirihema-mboanahi. Asu se ndürikoate-ayafi ra fifirihendi, nga ro nini-moatükuni mboyo yamundi-maritheanini ra se süngurandihü asu wandi nduri dükefembo moai amoaningingiyafi.

⁹ Rani nindou Satanindi rotu worambe mamarei ranai seiya, 'Roana Sudahünd-aneft,' maseisi, nga aiana anihondü Suda-yeipoan. Aiana tikai hoafümbi nindou yangir-anei. Ro yandherani sihafi himboahü tükündahi sihafi yirikimi yirumbo pusindihimboyei,

asu ro sihambo hohoanimo-ayahinini ra ai fi#f#ndi#himboyei.

10 Ro sihambo sahiya, 'Ti#ri#fo sihambo tük#ndi#feyoani se moan-ane mbisafi nginindi nimbafi,' masahi. Asu se hoafi ra süngumarowandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu ro sihambo hibadihanini-mboyahi ti#ri#fo nindou munguambo ndani hifi#hündi ranaheimbo refe hoeifendürimbo si tükefeyo rani-simboani ra ngiri sihambo tükündi#fenini.

11 Ngiri amitata ro sihambo sowana tükündaheandi. Anihondümböfe hohoanimo se kiki#harandi#fi ra awi hin#ngi#ndo-wamboyafi. Nga kiki#hindandi#fan-animbo asu nindou bodimondi ai sihafı aboedi hari#hefimbı takini-mayo ra raguanambofe-koatembeyei-amboane.

12 Nindou düdi sapo yifiariyu titaboari-foareandeimbi-mayu ranahambo ana ro wandi Godindi wori ranambe kambohoanimbondihinı fondıhi hin#ngi#ndihinimboyahi. Asu ai ngiri wori ra hin#ngi#nde haya weidani tükündüfiyu. Asu ro-ahandi#fihı wandi Godindi ndürı pandıhe asu wandi Godindi ngoafi adükarı simborı Serusarem ranahandi ndürı amboani pandıheamboyahi. Sapo rani ngoafi ranai animbo sünambeahindi hifi#na wandi God sowahindi kodomböe. Rananimbo asu ro-amboani wandi simborı ndürı nindou ahandıfihı pandıhe hin#ngi#ndıheamboyahi.

13 Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai himbo-yangiri kümbireand-amboane, sapo Godindi Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendürı ranahambo, ” mehu.

*Kraisindi nendi Raodisia ngoafihü amarei ahe-
imbo hoafi aho*

14 Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Raodisia ngoafihü hifandarandürü ahambo sürü papindandi:

Anihondümbö hoafiyu-randeimbi ai munḡuambo God nafimarandi ranahandi nimindi ra ndare hoafiyuhü yahuya,

15 ‘Se n+ne-ratüpurü ratüpurayafi ra fifirihenini-mboanahi. Asu awi se moai wambo daboadi hihrowandiri asu moai ḡusüfo parowandiri. Awi se wambo daboadi hihrimbaro-wandiriyo asu ḡusüfo pambarowandiriyo saheheamboyahü. Nga se wambo akidou yangiri anihondümbö-rowandiri arandi.

16 Ranimbo-hündambo-animbo asu awi ro sihambo daboadi hihirindi-heaninimboyahü.

17 Nindou se raro hoafiyafühi safiya, ‘Roana kaki afindeimbi nindouya hehea napo afindeimb-anahi. Ranimbo-wambo asu ro moai mamü moatükunü napo amboanü mbonimborihamindihü,’ asafi. Nga wanü. Se moai nindou wudi niḡgoyafi. Seana nindou moaruwai hamindiyafi himboatihariyafi hawa moanü nindou safi yangir-anafi.

18 Awi ro sihambo dibafindiheanini samboanahi. Se napo afindeimbi hondü tüküfembohünda wandi-mayo gor hondü nda pemindafi. Asu sihafi amoaniḡümbi safi yangiri fi ranahambo gabudifembohünda kifohi hoeari amboanü pemindafi. Se himboatihar-

ayafi ranimbo-hündambo se himboari aboedi asükaiyo himboarimbohünda himboari marasin bidifiri pemindafi.

19 Nindou daboe ro hohoanimo-ayahandüri ranaheimbo ana moaruwaimborihe hoafeyahandürühi asu aheimbo didiboadoriheandürühandi. Ranimayo-wamboane awi se afindi hohoanimondafühi moaruwai hohoanimo ra hinngindo mbunda aboedi hohoanimomayo ra ndowandifi süngunda ngafi.

20 Awi se himboriyafi! Ro yipuri-kimi nimboambo pirako-pirako-arihandi. Nga asu nindou düdi ai ro pirako-pirako-arihandi ra himboriyuhü wambo yipuri sübüdarihendiri ana, ro ahandi worambe keboehe ai-dibo sesi dagadihani asu ai-amboa ro-dibo nimandü dedümbui.

21 Ro yifiariya titaboari-mafoareandi nindouya heheamboanahi asu hapondani ro wandi Apendi nimarifondi raniwami amarhi. Nga nindou düdi ai-amboani yifiariyu titabofoarea-ndeimb-ayu ana, asu ro-dibo yini mbisaha wandi adükar bogorindi nimari-fondi raniwami nimandümbui.

22 Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai himbo-yangiri kümbireand-amboane, sapo Godindi Yifiari Aboedi ranai, Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo, ” mehu.

4

*Godimbo sünambe heirünambo hihifi-
hihifiyeih kakisao-arithori*

1 Raniyah# rani-simboani hamindi ro yafogoad#nambo nahurai sunambe yipur# ranai subud#rihoai menjorowa hoeimar#heandi. Raniyo asu h#mbor#yahane wambo hoafi mam# horombo fufun# nahurai hoafimend#ri ranai hoafiyond#ruhi yahoya, "Awi, se nduhi s#hufan-animbo ro sihambo n#ne-moatukuniyo sungunambo tuk#femboayo ranahambo hoafindahanini," mehond#ri.

2 N#mehunou God#nd# Yifiafi Aboedi ranai wandi fiambefeyowoh#yo asu ad#kar# bogor#nd# n#mar#fond# sunambe hoeir#heandani, ran#wami nindou mam# d#d#mbei ranai mamaru.

3 Nindou ad#kar# bogor#nd# n#mar#fond# ran#wami mamaru ahand# ngus#mboar# ana yang#ras#fo asu hambur# sospa asu hambur# konirian kaki af#nd#fih# sem#nd#mbo n#moei nahurayowoh# tuk#fe man#ngo. Refeyowoh#yo asu foforahoeim# ranai bogor#nd# n#mar#fond# ranahambo wak#yo t#re haya, yang#ras#fo emerar n#moei nahurai h#mboarambe for#hoayoweimb# man#ngowa hoeimar#heandi.

4 Ad#kar# bogor#nd# n#mar#fond# ranahambo 24 ad#kar# bogor#nd# n#mar# fond# b#d#fir# ranai wak#yo t#re haya bur#mayo. Raniyo asu fond# ran#wami 24 boag#ri-memo ranai kifoh# hoeari yihuruyomo houmbo gor#nambo naf#mb# at kibod#ri#foaru mburu n#noumemo.

5 Ad#kar# bogor#nd# n#mar#-fond# ranambeah#nd# wab#r#s# ranai bire h#ning#reand#hiyo, n#moamon#nd# hoafi ranai moani puk#na pai kameih# k#k#marandi. Raniyo asu ad#kar# bogor#nd# fond#-mayo

ranai hanḡifoanī sīḡarī hai 7 ranai yiyowohü burimayo. Sīḡarī hai manḡgomo ranana Godḡndī yifiafi 7-yomo burimayomo.

⁶ Asu asükaiyo fondī hanḡifoanī ra mamī moatükunī sīrīwara sürühoeyoweimbī grasīnambo nahurai nafiyoweimbī menḡoro.

Adükari bogorīndī nīmarī-fondī ranī-mbusümondühī asu hīmborī-kīmī ra yangrīrī nīḡombü moatükunī hīmboarī hanḡifoanī asu daboadanī gabudīfoa-reandeimbī ranai nīnoumayei.

⁷ Weanḡurīhüdīdī yangrīrī nīḡombü moatükunī-mayo ranai adükari pusi ahandī ndürī raion nahuraiyo. Ranī-kīmīnīndī yimbu noufimbī yangrīrī nīḡombü moatükunī ranai burmakau nahuraiyo. Nḡorü ranī-kīmī ḡḡīmī noufimbī yangrīrī nīḡombü moatükunī-mayo ranai ahandī ḡḡusümboarī ra nindou nahuraiyo. Asu bīdīfīranī yimbuyimbu noufimbī yangrīrī nīḡombü moatükunī-mayo ranai meso botīrīhoai ho-randeimbī nahuraiyo.

⁸ Yimbuyimbu yangrīrī nīḡombü moatükunī mamamī ranai 6 mbanendeimbīyēi nīnoumayei. Aheifihī wagabe ragu asu moanambühī ra hīmboarīnambo yangrīrīyo gabudīfoa-reandürī haya mamarei. Asu ai nīmbī-nīmbīsi ra moai heirü kīkīrühümündi, ḡḡa heirü hoafīna kümerei. Ai rarīhi heirüyēihī seiya:

“Adükari God Moanī Adükari hondü,
Ai Sürühoeimbī hondü, Sürühoeimbī hondü,
Sürühoeimbī hond-ani.
Ai horombo manḡḡu, haponda anḡḡu asu
sḡḡḡuna nīḡḡomboayu,”

sei heirüyeihî kakisaorîhorî marîhündî.

⁹ Yimbuyimbu yangîrî nîngombü moatükunî ai nindou koadürümbo-koadürümbo yangîrî nûnguweimbi bogorîndî nîmarîfondî-wamî mamaru ahambo heirünambo kakisaorîhorî arîhündî.

¹⁰ Ai refembo hohoanîmo-yomondühî ana, sapo bogorî nindou 24-memo ranai nindou ai adükari bogorîndî nîmarîfondî wamî mamaru ranahandî hanğifoanî yiriyimbu pusîrundühî piyomo mamarîmo. Ai heirünambo koadürümbo-koadürümbo nûngumbü-mayu ranahambo kakisaomarurî. Ranîyomo nîmarîfondî ranî hanğifoanî ahamundî adükari bogorîndî at ra pirîndowohü yaru heirüyomondühîya,

¹¹ “Yîhoeî Adükari asu God!

Awi seana ndürî adükarümbî asu ngînîndî moatükunî semîndîmbo ra adükari hamîndî hond-anafî.

Se-randî munğambo moatükunî engoro ra sihafî hohoanîmo süngu nafîmarandî,”
mehomo.

5

*Godîndî hoafî nîmîharîfihî ngamondîfeimbi
asu sipsip nîmorîndî hoaf-ane*

¹ Ranîyo asu adükari bogorîndî nîmarîfondî ranîwamî nindou mamaru ranahandî warîhondü waranî ro hoeirîheandanî pepa hoandari mamî nîmîharîfihî ngamondîfeimbi ahandî ndürî skror ai menğoro. Asu pepa-mayo ranîfihî yîboboanî sürü papîyoweimbi mayowa,

asu ranahambo nimí horí nahurai 7-nambo hímøndiyímíndí masíhefeyo.

² Asu ro hoeiríhenda sünambeahíndí nendí ngíníndí hondü ranai hoafíyuhü yahuya, “Nindou düdi aboedí mbumundí ndoríhoeimb-aiyu ai pepa nímíharífilí ngamondífeimbi-mayo ranahambo nimí horí ranínambo hímøndímémíndo ra kíkínde fufudígai haya pepa ra nguríma-ndeanda?” mehu.

³ Nga asu nindou sünambeahíndíyu, hífníndíyu, hífambeahíndí ragupoedíyu mamí ai-amboaní ngírí pepa-mayo ranahambo ngurínde hoeinde asu ragu wagabe hímbondu, nga waní.

⁴ Pepa nímíharífilí ngamondífeimbi-mayo ranahambo ngurí-ngurífe asu wagabe ragu samongorí-foefembo-mayo nindou mamí ai níngokoate-mayuwa hoeifekoate-mayefí. Ranímboanahí ro moaní afíndímbo aranímboaho ngusümboarí hímboarí-mayahí.

⁵ Raníyu asu nindou boagírí-mayu ranai wambo hoafíyundírühí yahuya, “E! Se araníndamboyafí! Se hímboyafí! Raion Suda sírambeahíndí sei-aríhündí sapo Defítíndí amoao adükarí-mayu ranai awi yífíaríyu títabofoare-randeimb-ani. Ranímboane asu ai-anímbo nímí horínambo hímøndímémíndo 7 ra kíkínde haya pepa nímíharífilí ngamondífeimbi-mayo ra ngurí-nguríndeambuí,” mehu.

Son ai Sipsip Nímorí hoeimarírí

⁶ Asu ro hoeiríheandaní Adükarí bogoríndí nímarífondí-mayo raní mbusümöndühí Sipsip

Nimori ra manungu. Raniyo asu ahambo yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni-mayei raniyo asu boagiri nindo-memo ranai Sipsip Nimori ranahambo wakiyomo türu houmbo maningomo. Refeyowohüyo asu Sipsip Nimori ranai hifokoefe sifefembo himboyohaya mengoro. Sipsip Nimori ranai 7 daburüdumbiyo asu 7 himboarumbiyo. Asu ai ra Godindi 7-yifiafi-yei sapo munguambo hifina koamarhendura makosei.

⁷ Sipsip Nimori ranai ho adukari bogorindi nimarifondi-wami nindou mamaru ranahandi warihondü waranipoedi sapo pepa nimiharifihingamondife masifefeyo ra kosimaramindo.

⁸ Sipsip Nimori ranai ramareandamboyo asu sapo yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni-mayei raniyei asu 24 boagiri-memo ranai munguambo ahandi hangifoani yiriyimbu pusirihimamarei. Munguambo mamami boagiri-memo ranai fandiyo-rambo moatükuni hap ra fufuründümo asu gorinambo nafiyoweimbi dis warambemaründümo ranambe fisingarümbi moatükuni foafusimbüyo. Ranana Godindi yangiri nindou-yei didibafife raniyo.

⁹ Asu ai yaru heirü simbori heirüyomondühi yahomoya,

“Seana nindou moani aboedi hamind-anafi.

Pepa nimiharifihingamondifeimbi semindi hefe

asu nimi horinambo himondiyimindi masifefeyo

ra kikife nguri-ngurifembohünda se

ŋgɪnɪndayafi!

Nɪmboe sapo sɪhambo hɪfokoama-rɪhinɪna
yɪfɪmayafi,

ranɪmbohünda asu sɪhafi hori ranambo
munɟuambo sɪrɪ,

munɟambo hoafɪmbü, munɟuambo
hɪfɪhündi

asu munɟuambo fi ra

Godɪmbo-hünda hɪhɪro masowandɪfɪ-ndürɪ.

¹⁰ Asu se aheimbo Godɪmbo sesɪ sai-rambohünda
nindou adükarɪ bogorɪmbo-rowandürühɪ
hɪnɪŋgɪma-rowandürɪ

ahandɪ ratüpurɪ ratüpurɪyo-rambohünda.

Asu aiana munɟua hɪfɪ hɪbadɪhümboyei,”

yahomo heirümayomo.

¹¹ Ranɪyo asükaiya hɪmboyahane
sünambeahɪndɪ nendɪ afɪndɪ tapuiyoanɪ
tausenɪyo mirionɪyo-randeimbi-yomondɪ
yafambe hɪmborɪmayahɪ. Asu ai sapo

Adükarɪ bogorɪndɪ nɪmarɪfondɪ ranahambo,
yimbuyimbu yangɪrɪ nɪŋgoweimbi moatükunɪ-
mayo, asu boagɪrɪ nindou-memo ranaheimbo
munɟuambo wakɪyomo türu houmbo
manɪŋgomo.

¹² Ranɪyomo asu ai puküna heirüyomondühɪ
yahomoya,

“Sapo Sipsip Nɪmorɪ hɪfokoamefiyu ranai ana
nindou aboedɪ hamɪnd-ani.

Asu ai hɪfandɪmbo ŋgɪnɪndɪ,

munɟuambo aboedɪ moatükunɪ,

aboedɪ fifirɪfe,

ŋgɪnɪndɪ ra mbɪsemündu-amboane.

Asu munɟuambo nindou ranahambo

ndürümbi adükar-ani mbisei-wamboane,
 ahambo hihifi-hihifimbiri-horimboane,
 asu ahambo hihifimbiri-horimboane,”
 yahomo houmbo heirümayomo.

¹³ Raniyo himboryahane, muᅅguambo
 moatükunî sünambe engoro, hifi ndan+hü
 engoro, hifambe ragu hoarehi engoro, asu
 muᅅguambo moatükunî sir+wara-ambe engoro
 ranai rarihi heirüyeihî seiya,

“Nindou sapo ahandî adükarî bogorîndî
 nîmarîfondî-wamî amaru
 asu Sipsip Nîmorî amboanî ranahafanîmbo
 muᅅguambo ai hihifi+mbiri+hü-pîramboane
 adükarî ndüreimb-anafanî mbiseiyei-
 amboane
 ahafanîmbo hihifi-hihifimbeyei-amboane
 asu ai ᅅᅅinîndî mbîsowandîfand-amboane,”
 masei.

¹⁴ Asu yimbuyimbu yangîrî niᅅgoweimbi
 moatükunî ai rarihi simborî hoafiyeihî
 seiya, ‘Anîhond-anesî,’ masei. Raniyomo
 asu nindou boagîrî-memo ranai yiriyimbu
 pusîru nîmarîmombo heirünambo ahafanîmbo
 kakîsaorupîrühî aboed-anafanî mehomopîrî.

6

*Sipsip Nîmorî ai nîmî horî ra
 kîboakîmarîhendî*

¹ Asu ro hoeirîheandane, Sipsip Nîmorî ranai
 sapo nîmî horî masîhefeyo 7 ranahandambo
 mamî kîboakîmareandî. Asu ro himboryahane,
 sapo yangîrî niᅅgoweimbi moatükunî
 yimbuyimbu-mayei ranahandambo mamî ai

puküna nimoamond#hoafi nou yare wambo hoafi#yowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho.

² Raniyah# asu himboyahane hos kifoh# ranahambo hoeimar#heandi! Nindou hos semündü hu-randeimb# ranai yifiahondi semündü-haya mamaru ranahambo adükar# bogor#ndi at masagado. Ai yifiari#yu titaboar#foare-randeimb-ani asu ai yifiari#yo titaboar#foefembohünda asüakai hih#ir#ifi mahu.

³ Raniyu asu Sipsip Nimori ai yimbu noufimb# nimi hori ra kiboa#mareandi. Asu ro himbor#yahane, yimbu noufimb# yang#ri# n#ngoweimb# moatükun# ranai hoafi#yowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho.

⁴ Raniyo asu hos hambur# ranai tüküfe mas#no. God ai hos semündü hu-randeimb# nindou-mayu ranahambo ng#n#ndi masagado. Ng#n#ndi ra aboedi n#ngombo hohoan#mo raguanambofih# asu yifiari hohoan#mo si#hefeyoan# yifiari#yowohü simbor# hifokoefir#mbohünda ng#n#nd-ane. Ahambo ami-yomondi pisao adükar# masagado.

⁵ Raniyu asu Sipsip Nimori ai ng#m# noufimb# nimi hori ra kiboa#mareandi. Asu ro himbor#yahane, ng#m# noufimb# yang#ri# n#ngoweimb# moatükun#-mayo ranai hoafi#yowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho. Raniyo asu ro himboyahane, n#mband# hos ranai man#ngo. Hos semündü hu-randeimb# ranai n#mbor# si#mongori-ferambo waramberamündü haya man#ngu.

⁶ Asu ro himbor#yahane, yang#ri# n#ngoweimb# moatükun# yimbuyimbu mamarei ahei mbüsumo

hoafi mamî rahurai yare hoafi+yowohü yahoya, “Sesi mbonimbo-marundümo. Mamî kirogram wit ra ten kinafihî yibobondowandî. Asu bari ngimî kirogram ra ten kinafihî yibobondowandî.* Nga asu se mandife wer-ane asu wain ranana moaruwaimbondowamboyafi,” meho.

⁷ Ranîyu asu Sipsip Nîmori ranai yimbuyimbu noufimbî nimî horî ra kiboaikmareandî. Ro himboriyahane, yimbuyimbu noufimbî yangîrî nîngoweimbî moatükunî ranai hoafi+yohü yahoya, “Se sühüfi!” meho.

⁸ Ranîyo asu himboyahane, añüsü futireandeimbî hos ra manîngo. Nindou hos semündü hu-randeimbî ranîwamî mamaru ahandî ndürî ranana Yifeimb-ane. Asu Yifiafi Ngoafi ahandî süngu maho. Nindou hifîhü anîmboei ranaheimbo yimbuyimbu-mbore yibobomareandî. Mamî bidîfirî ranaheimbo yifiarî, wembo, aḡünü asu nîmambeahîndî nînihondî moaruwai ranambo hifokoefe-ndürîmbohündambo God ai ahafanîmbo ngînîndî masagapîrî.

⁹ Sipsip Nîmori-mayu ranai hondahüfimbî nimî horî kiboaikmareandî. Ranîyahî asu ro hoeirîheandane, nînihondî hifokoefe mandîfembo fondi-mayo ranî-hoarehî yifiafi yangîrî anîboadei ra hoemarîheandî. Sapo nindou ra Godîndî hoafi wataporîmborîhü asu anîhondümbö ahandî hoafi ranahambo

---

* **6:6:** Kaki ra ranî sesi pemîmbohünda adükari hamînd-ane. Adükari yifiarîmbo simboanî nindou ai sesi simogodühî rahurai kaki ranîfihî pemîyei arîhündî.

hoafiyei marihündi ranimbohünda hifokoa-marhindürüyei yifiafi ranıyei.

¹⁰ Ranıyei asu ai puküna rarıhi hoafiyeihı seiya, “Moanı adükarı hamındı bogorı, sürıhoeimbıyafi hawa asu anıhond-anafı! Ro nüngunımbımbı hıbadıma-ndıhündı se nındou hıfıhü amarei ranaheimbo yıbobondo-wandürühi tıñırifo madabadürı sapo yıhoefımbı hıfokoamarıhimunı ranambohündambo?” sei düdumehındı.

¹¹ Ranıyo asu mamamı aheimbo hoandarı hoearı kıfohi yımburundürühi awı akıdou gedühi safı nımandei yahomo houmbo hoafıyomondühi yahomoya, “Asu süngunambo-anımbı sıhei mamı ratüpurıyei-rıhündeimbı nındou-aneı asu wandafı-mamı ranaheimbo hıfokoa-mbürühındır-amboane, sapo sıheimbo hıfokoa-marıhindürı nou,” mehomı.

¹² Ranıyo asu Sipsip Nımorı-mayu ranai nımi horı 6 ra kıboakımareandı. Ranıyo asu ro hımbıyahane, adükarı hıfıhe ranai tüküfeyowohüyo, hıfıhamındı ranai nımbokoanı nahurai nımbıranı-mareandı. Asu amoamo ranai moanı muņgunambo horı nahurai hamburımayu.

¹³ Ranıyo asu mupui ranai hıfını fıribadıyıfoai pütapımayı sapo hanğırı werınambo nahurai fımbomoranda hıfokoakoayo nou.

¹⁴ Asu sünü ranai awarıhoaihüyo sapo nımiharıfıhi nıni moatükunı ŋgamondefeyo nou. Asu muņgambo hıfı wafu asu airan ranı-poanımbı ranai nımarıfondıhındı ranıhündambo fıriboadıhoai haya ho marandı.

15 Ran+yo asu hif+n+ndi bogori nindou, gafman hifandi-rundeimbi ami-yomondi bogori, napo afindeimbi, ng+n+ndi hifandi-rundeimbi, moani ratüpur+yei-r+hündeimbi, kaki sem+ndi+mbohünda ratüpur+yei-r+hündeimbi nindou muᅇguambo ranai n+moei ambeambe asu honᅇu hoarehi d+bonap+mehindi.

16 Ran+yei asu ai hifi wafu, n+moei yitifo ranaheimbo rar+hi hoafiyeih+ seiya, “Y+hoefti wam+ se p+yei gabud+himun+an+imbo asu nindou sapo ahandi n+mar+fond+wam+ amaru ranai hoeifekoate-yumunühi asu Sipsip N+mor+ ranai ng+n+ndi-yomun+koate-mbiyumun-amboane.

17 Ahafandi ng+n+ndi+yowohü nindou did+yei ai moaruwai hohoan+momaye ranaheimbo tiᅇri+ifo saimbo si ra ndeara tüküfemboanesi, nga asu nindou didai ranahambo moan-ane mambüsa?” masei.

7

God ai Israer+hündi 144,000 nindou ranaheimbo sürü pamareandüri

1 Muᅇguambo ran+moatükun+ ranai refelayambo-yoane, asu ro hoeir+heandane, sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu ranai hifi muᅇguambo yimbuyimbu ran+ h+mborani+k+mi waran+ründümo man+ᅇgomo. Ran+yomo asu yimbuyimbu wer+ ra k+k+h+ründümo warambe man+ᅇgomo. Ranan+imbo asu wer+ ranai ng+r+ mam+ ai-amboani hifi ran+h-ane, sir+wara ambeane, hoe-ane asu n+mi ran+wam-ane ra ng+r+ wer+ndo yahomo houbmo.

2-3 Raniyahî asu ro hoeirîhinane, sünambeahîndî nendî mamî ranai hüfîhamîndî süfuanîpoedî God yangîrî nüngumbündî-mayo sürü pare-randeimbî semündü haya masüfu. Asu ranîyu sünambeahîndî nendî yimbuyimbu-memo sapo God ngînîndî masagapura hîfî asu sirîwara moaruwai-mbofembo-memo ranahamumbo puküna mîngîyu hoafîyuhü yahuya, “Awi se hîfî, sirîwara, asu nîmî napo ranahambo nîmai yowanî moaruwaimbo-fepoanî. Nğa yîhoefî Godîndî ratüpurîyei-rîhündeimbi ranaheimbo ahei gîrîbodî hamîndîwamî sürü pare-randeimbînambo pandîhundandî-anîmbo, se ranî moatükunî moaruwaimbo-ndundî,” mehu.

⁴ Nindou ranaheifihî sürü apaiaro ra himboyahane, 144,000-mayo. Nindou ranai ana 12 mamîsirî Israerîhündî-yei asu ai mamamî mamîsirî ranambeahîndî 12,000-yei.

⁵ Sudandî sirambeahîndî 12,000,
Rubenîndî 12,000,

Gadîndî 12,000,

⁶ Asandî 12,000,

Naptarîndî 12,000,

Manasendî 12,000,

⁷ Simionîndî 12,000,

Rifaindî 12,000,

Isakarîndî 12,000,

⁸ Seburunîndî 12,000,

Sosepîndî 12,000

asu Bensaminîndî 12,000.

Ranî nindou ranaheimboyo God ai wand-aneî yahu sürü pamareandî.

*Nindou Afɪndɪ ai Godɪmbo hohoanɪmoyeihi
aboed-ani sei arɪhündɪ*

⁹ Ranɪ-moatükunɪ ranai refehayambo-yoane, asu asükaiya hoeirɪheandane, nindou afɪndɪ hamɪndɪ ranai manɪmboei asu ranaheimbo ɲgɪrɪ mamai amboa tapuindürɪ. Nindou ranai ana muɲguambo hɪfɪhündɪ, muɲguambo sirɪ, muɲguambo fi-hoearɪ, asu muɲguambo hoafümbi-yei manɪmboei. Ai Godɪndɪ nɪmarɪfondɪ Sipsip Nɪmorɪ-mayu ranahandɪ haɲgɪfoanɪ-yei kifohɪ hoearɪ yihuruyei mburɪhü asu hɪhɪfi-hɪhɪfiyeihɪ mbeyemü waramberɪhümündi hehi burɪmayei.

¹⁰ Ai puküna hoafɪyeihɪ seiya,
“Yɪhoefɪ God ai adükarɪ bogorɪndɪ nɪmarɪ-
fondɪwamɪ amaru
asu Sipsip Nɪmorɪ-dɪbo yɪhoefɪmbo
aboedambo-rɪneamunɪ arɪnandɪ,”
masei.

¹¹ Sünambeahɪndɪ nendɪ muɲguambo ai bogorɪ nindou-yomo asu yaɲgɪrɪ nonɲgoweimbɪ moatükunɪ yimbuyimbu-mayei ranɪyei ai Godɪndɪ nɪmarɪ-fondɪ ranahambo wakɪrɪhi hehi burɪmayei. Ranɪyei asu ai Godɪndɪ nɪmarɪ-fondɪ ranɪ haɲgɪfoanɪ pütapɪyei amoyareimbo Godɪmbo hohoanɪmo-rɪhorühɪ aboed-ani masahündo.

¹² Ai seiya,
“Anɪhond-ane!
Yɪhoefɪ God ranahambo hoafɪyefɪhüya,
‘Ai hɪmboamupui-randeimbɪ,
aboedɪ fifireandeimbɪ,
ndürɪ adükarümbɪ,
asu hɪfandɪmbo ɲgɪnɪndeimb-ani.

Koadürümbo   koadürümbo   ahambo
                                  hihifindihurüh
                                  mbisefimboane,”
                                  aboed-ani,’

masei.

13 Ran+yo asu boagir+ mam+ ai wambo
 hoafiyund+rüh+ yahuya, “Nindou did+yei
 hoandari hoeari kifohi ra güdimar+hinda? Ai
 nahani-poed+yeia?” mehu.

14 Ro simbor+ hoafiyahindowohü sah+ya, “Ape,
 se fifirarowandi,” masah+.

Ai yahuya, “Nindou ranai t+ñ+rifoyo asu
 asübus+ afind+ ranambeah+nd+ aboedambo
 tükümehind+.

Ai Sipsip N+mor+nd+ horambe ahei hoandari
 hoear+ boboemar+hünda kifoh+mayo.

15 Ran+imbo-hündamboane, ai God+nd+ n+mar+
 fond+ hanjifoan+ an+imboei.

Ai ahand+ worambe n+mb+n+mb+si
 ratüpur+yei ar+hünd+.

16 Ai ñgir+ asükaindei wembombondei asu
 am+ndan+ño-mbondei.

Hüf+ham+nd+ ranai ñgir+ aheimbo
 tag+ndandü+,

asu hüfü amboa ñgir+ tag+ndandü+.

17 N+imboe sapo sipsip n+mor+ adükari bogor+nd+
 n+mar+fond+ mbusümondüh+ anüngu
 ai ahei h+fand+randü+randeimb+ndümbui.

Ai aheimbo ndemündündü+ ñgu yanggir+
 n+ñgombo hoe sowah+ tükündahimboei.

Asu God ai ahei h+imboar-ambeah+nd+
 aran+h+imboaho gedüherümbui,”

mehu.

8

Sipsip N#mor# ai 7 noufimb# n#m# hor# ra k#boak#mareand#

¹ Sipsip N#mor# ai 7 noufimb# n#m# hor# ra k#boak#mareanda asu bod#foah# s#nambe n#m# em#nd# boefoaimbo nahuraimayo.

² Ran#yo asu s#nambeah#nd# nend# 7 God#nd# han#ifoan# man#ngomo ranai fufun# 7 ra waran#mar#nd#monda hoeimar#heapuri.

³ Asu s#nambeah#nd# nend# ngor# ranai God#mbo fis#nar# aboedeimb# mand#fe has#hon# ran#-k#m# t#k#fi man#ngu. Ai gor h#p#r# ranambe fis#nar#mb# moat#kun# foer#mb# warambemaram#nduwa ahambo fis#nar#mb# moat#kun# af#nd# ra masabudo. Ai God#mbo ran#-moat#kun# ahand# nend# mun#gu ranahei d#d#baf#fe hoaf# ra-kapeih# s#hefemboh#nda masabudo. Aiana gor#nambo nafeimb# has#hon# God#nd# n#mar#-fond# fik#m# an#ngo ran#wam# digembui.

⁴ Ran#yo asu fis#nar#mb# moat#kun# hai tik#r#marand#-mayo has#heim# ranai God#nd# nend#-yafe d#d#baf#fe ran# bitap#re haya s#nambeah#nd# nend# ranahand# warambeah#nd# God#nd# han#ifoan# mahafo.

⁵ Ran#yu asu s#nambeah#nd# nend#-mayu ranai fis#nar#mb# moat#kun# h#p#r# ra sem#nd# haya God#mbo ses# mand#fe has#hon#-mayo ran#wam#n#nd# hai s#ram#nd# foare mbura h#f#n# pimareand#. Asu ran#-simboan# n#moamondi-hoaf#yoh#, fu af#nd#-af#nd#yoh#, wab#s#r#yoh# h#f#hemayo.

6 Ran+yomo asu sünambeah+indi nendi 7 fufuñ+ waramberündümo man+ngomo ranai ndeara fufuñ+imbo yahomo houmbo-memo.

7 Sünambeah+indi nendi mam+ noufimb+mayu ranai ahand+ fufuñ+ ra fufuñ+mayuwa asu hoeweri ranai hoe ng+si+hari ng+n+indi n+moei nahurai pütap+yowohüyo asu hai ranai hor+ bitap+re haya hi+fi ran+wam+ p+mayo. Ran+yo asu ranambo hi+fi mam+ ng+m+ bi+d+fi+r+i, ni+m+ mam+ ng+m+ bi+d+fi+r+i asu munquambo mamam+ woh+ yang+r+ri ra hai tik+r+marandi.

8 Ran+yu asu yimbu noufimb+ sünambeah+indi nendi-mayu ranai ahand+ fufuñ+ ra fufuñ+mayu. Asu mam+ moatükun+ moan+ adükari ham+indi hai tik+r+randeimb+ n+moei wafu h+mboyoweimb+ ra sir+wara-ambe pifeyoan+ mahano. Ran+yo asu sir+wara mam+ ng+m+ bi+d+fi+r+ri ranai hor+imbofe tüküme Feyo.

9 Ran+yo asu yang+r+ri ni+ngoweimb+ moatükun+ mam+ ng+m+ bi+d+fi+r+ri-mayo sir+wara-ambe ranai yi+fi+safi+yowohü asu sip mam+ ng+m+ bi+d+fi+r+ri sir+wara-ambe hei ar+hündi ranai ran+moatükun+ ranambo ni+mbori mafoareandi.

10 Ran+yu asu ng+m+ noufimb+ sünambeah+indi nendi ranai ahand+ fufuñ+ fufuñ+mayu. Ran+yo mupui mam+ adükari ranai si+ñari hai nahurai yiyowohü sünambeah+indi fi+refoai hoe asu apoar+indi+hor+ hoe ng+m+ bi+d+fi+r+ri ranambe p+mayo.

11 Mupui ranahand+ ndür+ ranana Hühütimb+ Moatükun+yo. Hoe ng+m+ bi+d+fi+r+ri ranai hühütimbü tüküme Feyowa nindou af+indi ranai

sımındeihünda yifımayei sapo ai hühütimbü wambo.

¹² Asu yimbuyimbu noufimbı sünambeahındı nendı ranai ahandı fufuñı fufuñımayu. Asu hühıhamındı ıgımındambo, bıdıfırı amoamo ıgımındambo, bıdıfırı mupui ranaheimbo harımendüra asu ahei si ranai ıgımındambo bıdıfırı nımbırañı-mareandı. Raniyo asu rani-sımboanı ıgımındambo bıdıfırı sıyo asu ıgımındambo bıdıfırı nımbı ra si akıdou amboa tüküfekoate-mayo.

¹³ Raniyo asu ro himborayahane ndusıkorı nımoamo youyu wakımareandı ai puküna hoafıyuhü yahuya, “Hıpoanımoembou-anei, hıpoanımoembou-anei, hıpoanımoembou-anei, nındou hıfını anımoei se! Sünambeahındı nendı ıgımı ranai ahamundı fufuñı ranambo fufuñındımondanı, moaruwaimbofe moatükunı afındı tükündıfemboe,” mehu.

9

Hondahüfimbı noufimbı sünambeahındı nendı ai fufuñımayu

¹ Hondahüfimbı noufimbı sünambeahındı nendı-mayu ranai fufuñımayuwa mupui ranai sünambeahındı hıfına fırefoai pımayowa hoeimarıheandı. Raniyo asu ahambo hıfambe akımı kaikoate raguhondü hanümbımayo ranahandı yıpurı sübüdırıhefembo ki masemüdü.

² Mupui ranai ki ranambo hıfambe-mayo ranahandı yıpurı ra sübüdı-marıhendamboyo, asu hasıheimı afındı tüküme Feyo hai adükarı

hifambe horombo nahurai. Hasihaimi
tüküme feyo raninambo hüfihaindi asu
sünü ranahambo gabudi-mafoareanda nimbimamaro.

³ Raniyo asu wohiyitihiranai hasihaimi
ra hininngirihihelhi hifinipütapimayei. Asu
ai hifinindi nginindi aheimbo masagadüra
arühüpoahündinahirai nindoumbo
kiarimbohündatükümehindi.

⁴ “Se wohi, nimiasu amuri moatükuni yanggiri
hifiniburayo ranahambo ana moaruwaimbo-
ndihimboyei. Nga moani sapo nindou daboe ahei
giri bodihaindi-wamigod ai wand-aneiyahombo
moatükunipefekoate-mayei ranaheimbo-
animbo moaruwaimbo-ndihindüri,” meho.

⁵ Wohiyitihiana nindou ranaheimbo
hifokoeferndürimbo hoafira moai yanggoro,
nga moani aheimbo hondahüfimbiamoamo
animbo afindi haindi asübusi ndahündüri
yaho hoafimayondüri. Nga afindi haindi
asübusümbiana sapo arühüpoahündikiaroani
asübusayonou-animborambifeyowamboane.

⁶ Hondahüfimbiamoamo ranambe nindou
ranai yifimbo yifirindeimboyeisi, nga asu
ai ngiri yifindei. Ai yifimbo hohoanimbo-
ndeimboyeisi, nga asu yifi ranai aheimbo
gübüsüboadearümboe.

⁷ Wohiyitihiranai ana, sapo hos yifirimbo
hombosei hehimborawehindi nou-mayei. Ahei
mbiroambe ana sapo adükari bogorindi at
gorinambo nafümbinahirai-ane amarondüri.
Ranane asu ahei ngusümboari ranana nindou-
yafe nahurai-ane.

8 Ahei mbir+nanj+ ranana n+morehi+yei mbir+nanj+ nahurai hoandar+yo hayamboane asu yahafi ana adükari pusi raion ahandi yahafi nahurai-anendür+.

9 Ahei m+s+ndi ranana aini+nambo nafümbi n+m+nehoari nahurai-anendür+ gabud+foa-reamboayo. Asu fihoafi ahei mbanend+nambo ranana sapo n+mar+fondi hos+fihi+ nafiyo kifeyoani kife hüram+ndi haya yifiar+imbo füsühoasümbi ahei yahurai-ane.

10 Wohi-y+i+thi ndinind+nambo kiarei ar+hündi ranana sapo arühüpoahündi nahurai-anei. Asu ahei ndinind+ ran+nambo nindoumbo hondahüfimb+ amoamo asübusi sehi ar+hündi.

11 Ran+moatükun+ aheimbo ana sünambeah+ndi nendi bogor+imbofi hayamboani hifandarandür+. Sünambeah+ndi nendi ranai ana sapo hifambe akim+ kaikoate ragu ham+ndi han+weimb+ ranahambo hifandandeimb+ nindou-ani. Ahandi ndür+ Hibru-yafe hoaf+nambo ana Abadon-ani. Asu Grik-yafe hoaf+nambo ana Aporion-ani. Hoafi ahandi n+m+ndi ra moaruwaimbore-randeimb-ani.

12 Weangurüh+did+ t+ñ+r+ifo af+ndi ranai ana ndeara munjumayo. Nga asu sünguna awi yimbu af+ndi t+ñ+r+ifo amboan+ tükundaf+ne-amboyafe.

13 Sünambeah+ndi nendi 6 noufimb+mayu ranai fufun+mayuwamboyo, asu gor+nambo nafümbi sesi mandife has+hon+ yimbuyimbu daburüdümbi God+ndi han+foani man+imboei ranambeah+ndi hoafi ranai tüküme Feyowa h+mbor+mayahi.

14 Sünambeah+ndi nendi 6 noufimb+ fufun+imbü-mayu ranahambo hoafi ranai yare

hoafi yondowohü yahoya, “Sünambeahind nendi yimbuyimbu adükari hoe ahandi ndürü Yufretis kimü karabusiyafu aningomo ranahamumbo koandi hawapura mbihomond-amboane,” mehondo.

¹⁵ Raniyo asu sünambeahindi nendi yimbuyimbu-memo ranahamumbo karabus-ambeahindi aboeda koamarihoupura mahomo. Ai ndeara hapondani, ndani si, ndani amoamo, ndani hmbanifihü nindou ngimindambo bidifiri ranaheimbo hifokoe-fe-ndürimbohünda nafiründümo houmbo hifandu maningomo.

¹⁶ Ami ai hos raniwami nindou-memo ranana tapuiyoani yimbu handret mirion-ane (200,000,000) mehomonda ro himborimayahi.

¹⁷ Raniyahü asu ro yafogoadinambo nahurai hos raniyei asu nindou hos sowandümo homo-rundeimbi ra hoeimarheandi. Ahamundi nimnehoari misindihü magüdüdü ra hai imami nahurai hamburi-mayo, nimbandi asüdabo, asu anisühü safi nahurai mapaiaro. Hosi-yei mbiro ranana adükari pusi raionindi mbiro nahuraiyo. Raniyo asu ahei yahamonindi hai, hasiheimi, asu nimoei sarfa imamiayo nahurai ranai tüküfe haya maho hoango.

¹⁸ Raniyo asu ngimi moatükuni hai, hasiheimi, asu nimoei sarfa imamiayo nahurai hosiyei yahamo tüküme feyo ranambo nimorehi nindowenihü ngimindambo bidifiri-mayo ra moaruwaimbo-mareandüri.

¹⁹ Hos ranahei nginindi referambo moatükuni ranana ahei yahamo asu sendani ane amarondüri. Ahei sendi ranana amoasiri mbiro

nahurayondürî hayamboane asu ranînambo nindou moaruwaimbo-rîhindürî arîhündî.

²⁰ Nîmorehî nindowenihî bîdîfirî moaruwai hamîndî moatükunî ranambo hîfokoefendüra yîfîkoate-mayei ai awi moai ahei hohoanîmo ngorü-süngürîhindî. Asu moai tîkai god sîsamî ahei warîna nafîmarîhündî ranahambo daboadanambo-rîhindî. Asu ai moai moaruwai nendî hîfî ndanîhündî ranaheimbo ngusüfo pefe hohoanîmo ra hînîngîrîhindî. Asu tîkai sîsamî god aheihoarî gor, sirfa, bras, nîmoei, nîmî bîdîfirî ranînambo nafîmarîhündî hîmboarîyo, hoafi hîmboarîyo, asu hoahoango-rakoate-mayei ranahambo amboa ai moai ngusüfo pefîhümbö hohoanîmo ra hînîngîrîhindî.

²¹ Asu nindou ranî-mayei ranai sapo ai nindou hîfokoarîhi, tîbagîrîhi, nîmorehî sîsîhîmo, nindowenihî bîrabîrîyeyi asu hümbühünîyeyi marîhündî ranahambo amboanî ai moai hînîngîrîhindühî aboedî hohoanîmo süngürîhindî, nga wanî.

10

Sünambeahîndî nendî mamî ai Sonîmbo buk masagadowa masesu

¹ Ranîyahî asu ro hoeirîhinane, sünambeahîndî nendî ngînîndî mamî ranai sünambe tüküfi haya makusu. Ai mburüngainambo gabudîfoarerî haya asu ahandî mbîro wafusîfoahü foforahoeimî ranai wakîyo tûmarerî. Ahandî ngusümböarî ana hüfîhamîndî nahuraiyo asu ahandî tînarî yimbu ana hai nahuraiyo.

² Ai ahandi warambe buk akidou skror* ra, ngure wamberamündü hayamboyu. Raniyu ahandi warihondü tñari ra siriwarambe türeandi asu kadüdi tñari ra hifiwami tümareandi.

³ Asu ai puküna hamindi raion hoafayo nou hoafimayu. Ai hoafiyu hayamboyu-ane asu nimoamondi-hoafi 7-ambe ramindeimbimbo hoafimayu.

⁴ Nimoamondi-hoafi ranai hoafimayuwa rani-simboani ro ndeara ahei hoafi ra sürü papimbo yangirimayahi. Nga asu sünambeahindi hoafi mam ranai hoafiyohü yahoya, “Nimoamondi-hoafi 7 hoafimayo ra se weindahindo-wamboyafi, nga dibonapi-ndowandi. Asu se bukihi hoafi ra sürü papindamboyafi,” mehondiri.

⁵⁻⁶ Raniyu sünambeahindi nendi siriwarambe tñari türe asu hifihü türe maranda hoeimarhini-mayu ranai sünambe ahandi warihondü war nimoamore mbura God koadürümbo-koadürümbo anüngu ahandi ndürinambo anihondümbo hoafimayu. Ai sünü, hifi, siriwara asu muᅅgu moatükuni ranambe eᅅgoro ra nafimarandi. Sünambeahindi nendi ai hoafiyuhü yahuya, “Ndeara God ai muᅅgu-moatükuni moendifemboayu si ra muᅅgumbo yahomboane, nga asu ngiri ai gedühi hibaba ngu.

⁷ Nga asu 7 noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi fufuᅅi fufuᅅinduan-animbo, asu God ai ahandi hohoanimoyu dibo masihendi

---

* **10:2:** Skror ra pepa hoandari nimirihifi ngamondifeimb-ane.

ra moendi-ndeambui. Rani-moatükunî ranahamboyu ai ahandî ratüpurîyomorundeimbi asu hoafi hoafiyîmo-rundeimbi-memo ranahamumbo wataporîmbo-marapuri,” mehu.

⁸ Sünambeahîndî hoafi ro horombo hoafîmayowa himborî-marîhamîndîhî ranai asükaiyo hoafiyondîrühî yahoya, “Se ngafî buk akîdou skror sünambeahîndî nendî tîḡarî sîrîwara-ambe türe asu hîfîhü türe haya anüḡu ranahandî warîwamî boare anaḡo ra ndowandîfî,” meho.

⁹ Ranîyahî asu ro sünambeahîndî nendîmayu ranahambo sowana ha buk akîdou ra mbîsenda sahehea düdumeheando. Ranîyu asu sîmborî wambo hoafiyundîrühî yahuya, “Se buk akîdou ra ndowandîfî mbunda dowadîfî. Rani-moatükunî ra sîhafi bodoambe didîhamîndîmboe. ḡa asu sîhafi yafambehü ana efu hoe nahurai aboedî aparîndîmboe,” mehundîrî.

¹⁰ Ranîyahî asu ro ahandî warambeahîndî buk akîdou-mayo ra sahamîndî hehea sahasîhane, ranî-moatükunî ranai efu hoe nou wandî yafambehü aboedî aparîmayo. ḡa asu sahasî hîniḡîrîhe heheamboyahane asu wandî bodoambe didîhamîmayo.

¹¹ Ranîyu asu wambo yare hoafiyundîrühî yahuya, “Asükaindafî se muḡuambo sîrîhündî, hîfîhündî hoafi asu bogorî nîdou afîndî ranaheimbo nîni-moatükunî tüküfemboayo ra wataporîmbondandî,” mehundîrî.

11

Yimbu nindou ai hoafi bokamar+heneandi

¹ Raniyo asu wambo simongorife-rambo nimihari nimindi nahurai sendiri mbura hoafiyuhü yahuya, “Nimihari ranambo ngafi Godindi wori asu ahambo sesi mandife hasihoni ra simongori-ndowandi. Asu nindou didiyei wori ranambe amarei ranaheimbo tapuindafindüri.

² Nga asu Godindi wori ranahandambo papi weindani aningo ranana yowan se simongori-ndowamboyaafi. Ranana sapo nindou Suda-yafe ndifo ranaheimbo hiningimefeyo-ane. Rani nindou ranai-animbo Godindi ngoafi adukari rana-hambo 42 amoamombo puhndei kikimiboadi-himboyei.

³ Rananimbo asu ro nindou koandihheapira afindi hohoanimoyomombo hoeari güdüne hena wandi hoafiyaheimbi hoafi hoafombohünda kodamboyaafi. Rananimbo ai Godindi hoafi ra wataporimbo-ndinamboyaafi 1,260 si aho ranambe,” mehundi.

⁴ Nindou yimbu ranai ana sapo orif nimi yimbu asu ram hai yimbu munquambo hifi ranahei Adukari anungu ranahandi hangifoan-ane animbafani.

⁵ Nindou yimbu ranahafanimbo düdi ai moaruwaimbo-fepirimbo ehu ana, asu ahafandi yahamo-nafi hai ranai tükündifehü rani-moatükuni ranambo ahafanimbo moaruwaimbofe-pirimbo nindou ranaheimbo hai tikirinda-ndürimboe.

6 Ai nginindi sowandifan#mbo-anafani Godindi hoafi bokar#hefembo simboani sunambeahindi hoe kosiwa kiki#hem#ndimbo ra. Asukai ai nginindi sowandifan#mbo-anafani hoe ra hori nahuraimbofe tukufembo amboa. Asu hifi#nindi nendi aheimbo moaruwai moatukuni refeyoani moaruwaimbo-fendur#mbo amboa ahafandi hohoanimo sungen refembo asafani ra randineamboyafani.

7 Godindi hoafi ra ndeara watapor#mborini moendineandan-an#mbo n#mambeahindi ninihondi hifambe akimi kai-koateimbi ranambeahindi tukufe arandi ranai aibabi#dimbo yifiar#ndimboe. Ai ahafan#mbo ngasundeapiri haya hifokoa-ndeapiri#mboe.

8 Asu ahafandi yifi-nimoko ranai ngoafi ranahandi bogori nafini yagodi#mboyafani, sapo ahafandi Adukari nimi keimbi kar#hendeimbi-fih# tikorundumo pamaruwuri houmbo hifokoaruwurui. Adukari ngoafi ranahambo kafeefe hoafi ranana Sodom asu Isip#yo.

9 Mungua hifi#hundi nindou, mamami siri, mamami hoafumbi asu mamami fihoeari ai ngim#yo mbura ngoru sinambo hombo hufun#mboyo ahafandi yifi-nimoko ra hibudundihu-piri#mboyeisi, nga asu ngiri hifi kand#hipiri.

10 Hifi ndan#hundambo nindou ai hihifi-hihifi-ndeimboyei sapo nindou yimbu ai yifimefandi ranahambo. Ai sesesi-ndehi hihifi-hihifi-ndehi asu aboedi napo simbori saindeimboyei nindou yimbu Godindi hoafi hoafi#yafan-r#nandeimbi ai nindou ranaheimbo afindi hamindi t#n#rifo masabinanduri ran#mbo.

11 Ngimiyoy mbura ngorü sinambo hombo hufünimboyo yangiri ningombo yafui ra God ai koamafoareanda kos ahafandi fiambemefeyowa ai botimefineanda, asu nindou munguambo ai ndarhi hoeirhipira mayowa yhimbomayei.

12 Raniyo asu Godindi hoafi hoafiyafanirinandembi ai himboriyafandane, sunambeahindi hoafi mam pukuna ahafanimbo hoafiyopiruhi yahoya, “Mborai nduhi sühufani,” meho. Ahafanimbo hifokoa-marhipiri ai himboapoyeiane, asu ai mburngai bitapirine hena sunambe mahahufani.

13 Asu rani-simboani hamindi hifihe afindi ranai tüküfehüyo, adükar ngoafi ranahandambo mam bidifiri birefoai putapiyowohü asu 9 bidifiri ningohüyo 7,000 nimorehi nindowenihira hifokoako-mafoareandüri. Nindou bodimondi yangiri maniboadei ai yhimboyeih God sunambe amaru ranahambo adükar-ani masei.

14 Yimbu noufimb tiriifo ranana ndeara munguyomboane, nga se himboriyei ngimi noufimb tiriifo ranai ndeara akimi tüküfembo yahomboane.

Sünambeahindi nendi 7 noufimb ai fufunimayu

15 Raniyo asu sünambeahindi nendi 7 noufimb ai fufunimayu. Raniyo asu sünambeahi nindou afindi hoafi ranai pukuna hoafiyeyih seiya,
 “Nginindi semindi hefe mungua hifi ra
     hifandimbo ana
     sihifi Adükar
     asu nindou sihifimbo aboedambofe-
     munimbo kamafoariri Kraisi ahafand-ane,

asu ai-animbo koadürümbo-koadürümbo
hibadambui,”
masei

¹⁶ Raniyomo God+ndi hanḡifoani 24 boagiri
nindou ahamundi nimari-fondiwami
mamarimo ranai hifi+ni yiri-yimbu pusiru
mbiro pütapiyomo mburu God+mba aboed-ani
mehomo. Ai hoafiyomondühi yahomoya,

¹⁷ “Adükari, se God muḡuambo ḡgin+ndeimb-
anafi.

Seana haponda animbafi,
horombo manimbafi!

Sihafi ḡgin+ndi ra sowandifi hawa

asu muḡuambo hifi piyafi hawa hifandara
hafi

ranahambo sihambo ro hihifar+hunini.

¹⁸ Hifi ndanihünda nindou ai ḡgin+ndimayi
sapo sihafi ḡgin+ndimbo si ra tükumefeyowa,
asu yifiyeimbi nindou aheimbo yibobo-
fendürimbo si ranamboa tükumefeyowa.

Sihafi ratüpuriyomo-rundeimbi,

sihafi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu

sihafi muḡuambo nindou akidouyo adükariyo
sapo sihambo yihimboar+hünini
ranaheimbo aboedi moatükuni saimbo si ra
tükufemboane.

Nga asu nindou didiyei hifi moaruwaimbo-
mar+hindi

ranaheimbo moaruwaimbo-fendürimbo si
rani amboa ndeara tükifemboane,”

mehomo.

¹⁹ Sünambeahi God+ndi wori ranahandi yipur
ra sübüdhöehü asu ahandi nendimbo hoafi
firamündü masihendi bokis ra weindahmayowa
hoeimar+hindi. Raniyo wabürüsüyo

wakireandühi asu fuyowohüyo ni moamonindi hoafi ai pai kapeihü kikirandühiyo asu hifihe tüküfehü kifohi ni moei nahurai pütapimayo.

12

Son ai nimorehi asu amoasiri adükari hoeimareapiri

¹ Raniyo asu sünambe moani rani-poanimbo moatükuni ranai tüküme feyo. Rani-moatükuni ranana nimorehi mam ranaiyo. Ai hüfhamindi hoearimbore güde hayamboyo asu amoamo ahandi yirüfoendi hoarehi pare mbura, 12 mupui atimbore ahandi mbiroambe kiki foare hayamboyo tükife manüngo.

² Nimorehi ranai ranümbiyo hayamboyo asu niori wakemindimbo asübusi ranai ahambo tüküme fe ndowa asübusimbo hoafi kar hoaimarandi.

³ Ramefeyowamboyo asu moani rani-poanimbo moatükuni ngorü ranai sünambe tüküme feyo. Rani-moatükuni ramefeyo ranana moani adükari hamindi amoasiri hamburiyu 7 mbiroweimbi, asu 10 daburüdümbiyo haya ahandi mbiro mamami raniwami at 7 kibodiri foare hayamboyo tüküfi manüngu.

⁴ Ahandi sendi ranambo ngimi bidingiri mupui kifihüramüdi huhüyu asu sünambeahindi hifina firibadi-mafoareandi. Raniyu asu amoasiri ranai nimorehi-mayo ranahandi fikimi manüngu niori ra wakindamindoani mbundihe dagadi yahuhaya.

⁵ Raniyo asu nimorehi ranai nindowenihini niori wakimarimindo. Nindowenihini

nimori ranai-animbo adükarimbondifi haya munguambo hifihöndi nendi ranaheimbo ain nimihari ndemündü haya hibadarumbui. Nimorehi ranai nimori ra wakimaramindo-amboyo asu nimori ra kosiründümo houmbo God asu ahandi nimari-fondi sowana mahafomo.

⁶ Raniyo asu nimorehi ranai fefoai haya nimi wohi furikoate-reandühi maho. Sapo God ai ahambo 1,260 si ranambe niñgowani hifandimboane yahuhaya ngoafi didiboadore hiniñgimareandi raninambo.

⁷⁻⁸ Raniyo asu yifiari ranai sünambe pomarihoaiyo. Raniyo sünambeahindi nendi bogori Maiker ai ahandi sünambeahindi nendi-memo rani-babidimbo amoasiri afindi-mayu rani-babidi yifiarimemo. Asu amoasiri ai asükaiyu ahandi nendi-babidimbo hihiriyafu yifiarimemo. Nga amoasiri adükarimayu ranahambo yifiarambe ngasünduwuri houmbo, asu ahandi nendi-babidimbo sünambe gedühi niñgombo yowani yahomo hemafoarupuri.

⁹ Raniyomo Godindi sünambeahindi nendi-memo ranai amoasiri afindi-mayu ranahambo sowarindümo hifina pimarüwuri. Amoasiri ranai ana horombodidi hondüyu haya ahamboya, “Satan hifi ndanihönda nindou papihoafira-randeimb-ani,” masei. Ai hifinindi nindou munguambo tikai hoafiyu-randeimb-ani. Raniyo ahambo ahandi sünambeahindi nendi-memo rani-babidimbo sünambeahindi hifina hemafoarupuri.

¹⁰ Raniyo asu ro himboriyahane sünambeahi hoafi ranai puküna yare hoafiyowohü yahoya,

“Hapo-ana God ai s#hefi#mbo aboedambofe-
munimbo ra ndeara tüküfemboane.

Hapo-ana nindou God ai d#bon#yu
h#n#ng#marir# ranahambo bogor-ani yahu
nafuiyumboani!

Sapo nindou düdi ai God#nd# himboahü
nüngumbo

s#hefi wandafi mam# n#mb#-n#mb#si papi-
hoafi#randür# arand#
ranahambo sünambeah#nd# h#hairündümo
masafoarüwuri.

11 S#hefi wandafi-mam# ana Sipsip N#mor#nd#
hor#

asu ahand# hoafi an#hondümbö
watapor#mbor#hü mar#hünd#
ran#namboyei ai amoas#ri#-d#bo yifiar#yei ta-
bor#-mar#hehind#.

Nindou ran#-mayei ranai ahei fimbo hohoan#mo-
koate

asu hoafi an#hondümbö watapor#mbo-
mar#hünd#
ran#namboyei amoas#ri#-d#bo yifiar#yei ta-
bor#-mar#hehind#.

Nindou ran#-mayei ranai yifi#mbo y#h#imbokoate-
mayei.

12 Ran#mbo-hündambo-an#mbo sünü asu
sünambeah#nd# nend-anemo
se h#h#fi-h#h#fi#nd#mo!

Nga h#fi asu sir#wara se h#poan#mboembou-
anafe.

Satan ai ndeara ran#hü kusümbö wambo asu
ahambo ngusüfo asür#rühane.

Ai ran#hü n#ngombo ra gedüh#yopoan#,
nga bod#fo-ane ran#mbo fif#reamboani,”
meho.

13 Amoasiri adukari-mayu ranai ahambo hifina hemafoaruwuri ra ndare hoeireandan mayoamboyu asu sapa nimorehi nindowenih nitori wakimarimindo ranahambo pare wamara hu.

14 Nga asu nimorehi ranahambo meso mbanendi nahurai masahundo. Mbanendi yimbu ranambo-animbo ai nindou ni ngokoate-reanduh amoasiri adukari ranahambo didimombo diboai haya ngomoe. Asu ranihu ngo ni ngowan-animbo ngimi himbanyo haya 6 amoamo ahambo hibadihunduh sesi ndahundomboyei.

15 Raniyo asu nimorehi ranahamboya hoambu ranambo semindi mbihowamboane yahuhaya amoasiri ahandi yahamonindi hoambu kamafoareandi.

16 Ai ramareandiyosi, nga asu hifi ranai nimorehi ranahambo mafarihendi. Hifi ranai yafadu boamareanda amoasirindi yahamonindi hoe tukumefeyo ra sirimafoareandi.

17-18 Raniyo asu amoasiri adukari ranai yare hoeireanda mayowa nimorehi ranahambo nginindimarandi. Asu ai nimorehi-mayo ranahandi ahurahoandi-mayei, sapa nindou didiyei Godindi ahinumbi hoafi asu Sisasindi hoafi sungurihi-rihundeimbi, ranaheimbo sowana ai-babidimbo yifariimbo yahuhaya mahu.

13

1 Raniyu asu amoasiri adukari ranai siriwara gudi pimaramindo raniwami maningu

*N#mambeah#ndi n#n#hondi yimbu
tüküme#ineandi*

Ran#yah# asu ro hoeir#heanda moaruwai h#mboyoweimb# n#n#hondi mam# ranai sir#wara-ambeah#ndi tüküfe masifo. Ran#moatükun# ra 10 daburüd#mbüyo haya asu 7 mb#roweimbüyo. Daburüdü mamam# ra adükari bogor# nindound# at nahurai n#noumayo. Asu ahand# m#iro mamam# ran#wam# sürü pap#mayo, ranana God#mbo tir#foefi hoafiyo.

² N#n#hondi tüküme#feyowa hoeimar#heandi-mayo ranai ana adükari pusi tit#borandeimb# repat nahuraiyo. Ahand# t#qari ra adükari n#n#hondi bea nahuraiyo. Asu yafambe ahand# ra mare raion#ndi nahuraiyo. Ranahamboyo amoasiri adükari-mayu ranai ahand#-mayo #g#n#ndi, asu adükari bogor#ndi n#mar#-fond# asu adükari bogor# moatükun# ra masagado.

³ N#n#hondi-mayo ranahand# m#iro #gorü ranana moan# pisaonambo-marundi ra yif#mbo-mbuimb#yosi, #ga asu ahand# mas#mei mamaro ranana dikir#mefeyo. Mu#guambo hif#n#ndi nindou ranai ran#moatükun# ramefeyo ranahambo hep#nahi hehi asu ahambo süngumar#hü hei.

⁴ Ran#yei asu mu#guambo hif#n#ndi nindou ranai amoasiri adükari-mayu ranahambo hohoan#mo par#hindü# seiya, adükar-ani sapo aiyu n#n#hondi-mayo ranahambo hifand#mbohünda #g#n#ndi masagado. Asu ai n#n#hondi-mayo ranahambo amboan# hohoan#mo par#hindü# seiya, “Düdi n#mambeah#ndi n#n#hondi ndahu-raiyua? Asu didai n#n#hondi ndanahambo #gu pande haya yifar#manda?” masei.

5 Raniyu asu God ai ninihondi ranahambo yare hiniŋgimareanda hoafi afindi-afindiyo wakireandühi Godimbo tirifoarerühi hoafimendo. Raniyu asu ai ahambo rani-moatükunî ra refembo 42 amoamo yangiri hiniŋgimareandi.

6 Raniyo asu rani-moatükunî-mayo ranai Godimbo, ahandî nîmarifondi asu ahandî nendî sünambe amarei ranaheimbo amboa tirifoefe hoafiyu marandi.

7 Raniyo ahambo God ai hiniŋgimareanda ahandî nendî-babidimbo yifiari-mayeia asu ai yifiari ra titaboari-mafoareandi. Asu ai muŋgua siri, hifihöndi, hoafeimbi, fi-hoeari ranaheimbo hifandiyondüri hombo, randowandi mehundo.

8 Rananimbo nindou muŋguambo hifi ndanihö animboei ranai nîmambeahîndî ninihondi-mayo ranahambo ŋgusüfo pandîhimboyei. God hifi sünü nafikoate-yuambe Sipsip Nnîmori hifokoamarüwuri ranahandî koadürümbo-koadürümbo yangiri niŋgombo buk ranambe ndürî papîmareandi. Ranambe ahei ndürî pefekoate-mayeï ranai ana nîmambeahîndî ninihondi ranahambo ŋgusüfo pandîhimboyei.

9 Nindou didiyei ai hîmboambembayeï ana, hoafi nda hîmborîndei.

10 Nindou didiyei sapo aheimbo mbuimündîndürî karabusî-fendürîmbo-mayeï ranaheimbo mbuimündîndürî karabusîfendürîmboane. Asu nindou düdi ai sapo pisao yihümîndî-mayo ranambo hîfokoefimboani meho, ranana pisao yihümîndî ranambo hîfokoefimboani. Yahurai moatükunî tükündîfeyoanî ana, asu Godîndî nendî ai

ahei anihondümbofe hohoanimo ra kikihisafiri+hümündi hehi mbinimboei-amboane, meho.

¹¹ Ranıyo asu ro hoeirtheandane, moaruwai himboyoweimbi ninihondi ngörü ai hifambeahindi tükiye masifo. Ranimoatükunı ra Sipsip Nimorindi daburüdü nahurai yimbu ahandi mbırowami hınıngıreapiri hayamboyo, nga ai adükari amoasiri nahurai hoafımayo.

¹² Ai adükari hamındi ngınındi weangurühıdıdı ninihondındı-mayo semındi hayamboane asu haponda ahandi fondahü ai ranı-süngure arandı. Ai hıfı asu nındou ranıwamı anımbœei ranaheimbo weangurühıdıdı ninihondi masımei afındeimbi yıfımbœ yangıri-mayo ranahambo ngüsüfo pefembohünda hıti-hıti-marandıri.

¹³ Yimbu noufımbı nımbœeahındi ninihondi ranai adükari hamındi hepünıfeimbi moatükunı ramareandı. Ai nındou munğambo ahei himboahü ramareanda hai ranai sünambeahındi tükiye haya hıfına makoso.

¹⁴ God ai yını mehua nındou ranaheimbo tıkaı hoafıyondürühi weangurühıdıdı ninihondi ranahandı himboahü hepünıfeimbi moatükunı ramareandı. Yimbu noufımbı ninihondı-mayo ranai nındou ranaheimbo yahoya, sapo horombo ninihondi pisaonambo hitımaranda masımeimbü-mayo, nga ai haponda yangıri anıngo ranahandı sısamı nafındıhü mbundıhü asu ahambo hohoanımo-mbeahüdo-wamboane, meho.

¹⁵ God ai yını mehua yimbu noufımbı ranai weangurühıdıdı ninihondi sısamı ranahambo yangıri nıngombo yafui masagado.

Rananimbo asu sisamî ranai wataporiyohumbo nindou didiyei ahambo ngusüfo pefekoate-ayei ranaheimbo hifokoa-ndeandüra yifimbiyei-amboane, meho.

¹⁶ Nindou munguambo akidou, adükari, napo afindeimbi, napo-koateimbü, moani ratüpuriyei rihündeimbi asu kakî semindimbo ratüpuriyei rihündeimbi ranaheimbo ahei warihondü warani asu ahei giribodi hamindi wami sürü pefendürimbo hüti-hüti-marandüri.

¹⁷ Nindou mamî ai-amboa ngiri kakinambo pemindu asu ngiri kakifihimbo ndendi, nga nindou düdi ahandifihî sürü apeniŋgo ranî yangiri animbo randeambui. Sürü ranana ninihondi ahandî ndür-ane asu namba ranahandî ndür-ane.

¹⁸ Ndanana aboedi fifirife hohoanimo-ane. Nindou düdi ai aboedi fifireandeimbayu ana, ai ninihondi ranahandî ndürî nimindî ra tapuimbiyu-wamboane. Sapo sürü ranana nindoundî ndürî süngunamboane. Ranahandî namba sürü ranana 666-ane.

14

Sipsip Nimorindî nindou ai simborî heirü heirayei

¹ Ro asükaiya hoeirheand-ane 144,000 nindou ai Saion nimoei wafu-ambe Sipsip Nimorî babidimbo manimboei. Sipsip Nimorî asu ahandî afindandî ndürî ra ahei giribodi hamindifihî papîmarandî.

² Raniyo ro himboriyahani sünambe hoe amündürî fuwayo asu nimoamondi-hoafi

nahuraimayo. Raniyo asu ro h+mbor+yahani gita fandunda hoafayo nahurai hoafi+moyo.

³ Nindou ranai God+ndi n+mar+fond+ hanj+foan+, yimbuyimbu yang+r+ ni+ngoweimb+ asu boag+r+ nindou-yomond+ h+imboahü s+mbor+ heirü mam+ heirümayei. Nindou 144,000 God ai hifi ndan+hündambo nindou-yafe mbusümon+ndi masemündündür+ ran+ yang+r-an+imbo heirü ra f+fir+nd+himboyei.

⁴ Nindou ranana moai n+moreh+ di+bombo apomo, nga moan+ sürühoeimb+ ham+nd-anemo. Muŋguambo hifi nahi Sipsip Ni+mori+ ai huwan+ nindou ranai ahambo süngurüwuri homo arundi. God ai nindou ranahamumbo hifi ndan+hündambo-yomond+ mbusümon+ndi man+ngomonda masepur+mündu. Ahamumbo boatei ndeara sepuri-mündumboani Sipsip Ni+mori+ asu God ahafand+ yang+r+ ni+ngombohünda.

⁵ Ai moai tikai hoafi+yomo-rundi, nga aiana hüti-koate-anemo.

Sünambeah+ndi nendi ngim+ ai hoafi watapor+imbo-marundi

⁶ Ro hoeir+hinan+yo sünambeah+ndi nendi ngorü ai ni+moamo youyu wak+mareand+. Ai yang+r+ koadürü koadürümbo ni+ngombo hoafi nindou muŋguambo aheimbo watapor+yondür+imbo semündü hayamboyu. Muŋguambo hifi+hündi, muŋguambo fihoeare-imb+, muŋguambo mam+s+r+, muŋguambo mam+ hoafeimb+ ranaheimbo muŋguambo watapor+imboyondür+imbo semündi hayamboyu.

7 Ai pukünambo yare hoafiyuhü yahuya, “God ai nindou-yei hohoanimo yibobofembo si ra ndeara tükifemboane, nga asu ranimbo-hündambo animbo yihimbondeih ahambo aboed-ani mbisefimboane. Aiyu sünü, hifi, siriwara, asu feamongo hoe nafimarandi ranimbo-hündambo-animbo ngusüfo pandihori,” mehu.

8 Yimbu noufimbü sünambeahindi nendi ai weangurühididi ramefiyu ahandi süngu ai yahuya, “Adükari ngoafi Babiron ana moaruwaimbo-mefeyo. Anihond-ane! Mungunambo moaruwaimbo-mefeyo. Adükari ngoafi Babiron ramareandüra nimorehi sisihimo asu nindowenihü birabiriyei marihündi. Ai nginindi wain hoe sagadürani simindei hehi hihindi hohoanimoayei nahurai-ayei ranimbo God ai nginindi-ndandürumbui,” mehu.

9-10 Asükai sünambeahindi nendi ngorü ai ngorü yimbu ramefi-neandi nou ramefiyu. Ai puküna hoafiyuhü yahuya, “Nindou didyei ai nımambeahindi ninihondi asu ahandi sisami ranahambo ngusüfo pararhindi ana, ahei giribodi hamindihü asu warihondü warani sürü apaiaro ana, ai rani-poanimbo wain hoe mbisimindei-amboane. Waini hoe ranana Godindi hürüt-ane. God ai ngiri nginindi wain ra hoe-ambe kandeandi, nga wani. Ai ahandi hürütü ra moaruwai-mbofe hoe simindi hipiri ranambe kande dagadürani ndimindeimboyei. Asu nindou ninihondimbo ngusüfo parihü arihündi, sünambeahindi aboedi hamindi

nindou asu Sipsip N#mor# ahamundi# h#mboah#ü,
ranaheimbo hai asu sarfa n#moei hai h#fü hondü
ran#nambo t#j#r#fo af#nd# mb#sagad#r#-amboane.

11 Hai ranahandambo has#heim# aheimbo
t#j#r#fo asagad#r# ranai koad#r#mbo-
koad#r#mbo gafomboe. Sapo nindou
n#n#hond# asu ahand# sisam# ranahambo
ngus#fo pamar#hind#, asu ahand# nd#r#
s#r#ü masah#m#nd# ranana ng#r# fi hand#hi
n#mandei,” mehu.

12 Ran#mbo-h#ndambo God#nd# nend# ai
ahand# hoaf# h#mbor#-yei s#ngur#hind#h#
asu Sisas#mbo an#hond#mbo-ar#hor# hei ai
aboedamboyahi ng#n#nd# mb#n#mboei-amboane.

13 Ro h#mbor#yaha s#nambe yafambe
mam# ai hoaf#yoh# yahoya, “Se s#r#ü nda
pap#rand#: Haponda asu s#nguna nindou d#d#yei
Ad#kar#d#bo an#boadei ranai y#fayei ana, ai
h#h#fi-h#h#fi-mbeyei-amboane,” meho. Yifiaf#
Aboed# ai-amboan# yahoya, “An#hond#-ane. Sapo
ai rat#pur# af#nd# t#j#r#fomayei ra h#n#ng#r#hi
hehi moan# war# hand#hi n#mandeimboyei
ran#mbo-h#nda. Asu ai ng#r# moan# ngei, nga
aboed# hohoan#mo ai ramar#hind# ra-kapeih#
ngeimboyei,” meho

*H#fi ndan#h#ndambo ses# yim#ngu-
rem#nd#mbo si*

14 As#kai ro h#mboyah#nd-amboyo mbur#ngai
k#foh#-wam# nindou mam# Nindou Hondü
nahurai mamaruwa hoeimar#hin#. Ai ad#kar#
bogar#nd# at gor#nambo naf#yoweimbi-mbi-ro-
ambe k#k#foare sarif yih#m#nd# sem#nd#ü haya
mamaru.

15 Asu sünambeah#ndi nendi #gorü ai God#ndi worambeah#ndi tüküfi sünü nindou mbur#ngai-wami mamaru ranahambo puküna m#ng#yu hoaf#yuhü yahuya, “Si#hafi sarif ndowand#fi hawa sesi hif#n#ndi ra yimunguri-ndand#fi, #ga ndeara sesi ra yimunguri#mbo si-ane,” mehundo.

16 Ran#yo nindou sapo mbur#ngai-wami mamaru ranai ahandi sarif semündü haya sesi hif#n#ndi rani yimungure-m#nd#mbo mahanu.

17 Asükai sünambeah#ndi nendi #gorü ai God#ndi wori ra h#n#ng#re haya tüküfi masünü. Ai-amboani sarif semündü hayamboyu.

18 Asükai sünambeah#ndi nendi #gorü hai hifand#ra-randeimbi-mayu ranai God#mbo sesi mandife sihefe-rambo hasihoni-mayo ra h#n#ng#re haya masüfu. Ai sünambeah#ndi nendi #gorü-mayu sarif yih#m#ndi masemündu ranahambo puküna hoaf#yuhü yahuya, “Si#hafi sarif yih#m#ndi ndowand#fi hawa wain hisi ra hif#tir#ndand#fi mam#ni digawand#, #ga ndeara wofi hisi ra süfiyomboane,” mehundo.

19 Sünambeah#ndi nendi ranai sarif semündü haya amofi hanü wain hisi ra hif#tir#ramündi mam#n#re masihendi. Waini hisi-mayo ra God#ndi hürütümbi nimoei hip#ri wain hisi ndün#yo boboe sem#nd#mbo-mayo ranambe pütimefiyu.

20 Asu ai wain hisi-mayo ra adükari #goafi h#mborani tüküyafu homo hip#ri-mayo ranambe ndün#rund-an#yo hori ranai 300 kiromita nahurai maho. Asu hori tüküfe maho, ra nindou simon#gori-feyoani #gusümboarühi nahurai ma-

hafo.

15

Bidif#iranambo ti#i#ifo

¹ Ro sünambe hoeir#heandane, rani#poan#imbo moaruwai ham#ndi hepün#feimb# moatükun# tük#mefeyo. Sünambeah#ndi nendi 7 ranai nindoumbo moaruwaimbofembo moaruwai ham#ndi moatükun# 7 sowandümo mamar#mo. Rani#moatükun# ranai mu#guayo ana, God#ndi hürütü ndeara b#d#f#iranamboane, nga asu ng#r# asukai yahurai tükünd#feyo.

² Ran#yo asu ro karas#nambo nafümb# nahurai sir#wara-ambe hai b#tapire tüküme#feyowa hoeimar#heandi. Nindou yifarambe ng#n#ndi nimboeimbo n#mambeah#ndi n#n#hondi, ahandi sisami, asu ahandi ndür# namba ranahambo hif#nambo-mar#hindi. Ai ahei gita God masagadür# ra fufur#hümüdi hehi karas#nambo nafümb# nahurai sir#wara rani#k#m# man#imboei.

³ Asu Moses, God#ndi ratüpur# ratüpur#yu-randeimb# asu Sipsip N#mor#-mayu ahafandi heirü ndahurai heirüm#yei.

“Adükari, seana God mu#guambo ng#n#ndi n#m#nd#h-anafi.

Se hepün#feimb# moatükun# ratüpur#yafi-randeimb-anafi.

Se mu#gua nindou-yafe bogor# adükar-anafi.

S#haf# hohoan#mo mbumund# hondüyo haya an#hondü ham#nd-anafi.

⁴ Adükari, mu#guambo nindou s#hambo ah#n#ndei# s#haf# ndür# ranahambo aboed-ani mb#seimboyei.

Seana sürühoeimb# ham#nd-anafi.

Mun̄guambo hi#hündi nindou sihambo sowana
didei ngusüfo pandi#hi-ninimboyei.

Sapo sihaf# mbumundi ratüpur#
ramarowandi ra fufurühümüdi hehi
karas#nambo nafümbi nahurai sir#wara
rani-kim# manimboei,”

masei.

⁵ Asükaiya sünambe himboyahündamboyo
Godimbo hoafi femindi sihefe wor# ranahandi
ahinümbi wor# safambe ra sübüd#-mar#hoayowa
hoeimar#heandi.

⁶ Asu sünambeah#ndi nendi 7-memo ranai nin-
dumbo moaruwaimbo-fembo moatükun# 7 ma-
sowandümo. Ai hoear# aboedi afisaho-koate
himboarambe for#hoeimbi güdu mburu asu
gor#nambo nafümbi ret ahamundi mis#indihü
hüh#ru hin#ngiru hou ser#wor# safambe tüküyafu
masin#mo.

⁷ Asu yimbuyimbu yangiri nangoweimbi
moatükun#-ndambo mam# ranai sünambeah#ndi
nendi 7 ahamuri. Rani-moatükun# masagapuri
ranana God#ndi koadürü-koadürümbo yangori-
randeimbi hürütü foeroweimbi dis#yo.

⁸ God#ndi himboamupuimbo-randeimbi asu
ngin#ndi ranahandi has#heim# ranai ahandi
worambe güre haya men#goro. Asu ngiri nindou
mam# amboani ahandi wor# ranambe kebuendi,
nga wani. Ai hibad#hündan# sünambeah#ndi
nendi ranai nindou moaruwaimbofe moatükun#
ra moendi-ndundan-animbo keboehimboyei.

16

Sünambeah#ndi nendi 7 ai God#ndi hürütü 7

hipirambe foeroweimbi kamafoarundi

1 Raniyo asu ro himboriyahanayo Godindi wori ranambeahindi hoafi mamii sunambeahindi nendi 7-memo ahamumbo pukuna hoafiyowohu yahoya, "Se ngomo Godindi hurutu 7-disambe afoero ra hifihi kaboadundi," meho.

2 Raniyo asu mamii noufimbii sunambeahindi nendi-mayu ranai hu ahandi dis Godindi hurutu foafusumbi ra kamafoareandi. Raniyo nindou sapo yangiri ni ngoweimbi moatukuni ranahandi sisamimbo ngusifo pamarihindi, asu ahandi suru ahei giribodi hamindifihi parihindeimbi-mayei, asu ranaheifihi moaruwai hamindi asubusumbi masimeii tukumefeyonduri.

3 Raniyo asu yimbu noufimbii sunambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu siriwara-ambe kamafoareandi. Raniyo asu hoe ranai nindou yifiyoani yiwihoe nahurai tukufeyowohuyo asu munguambo yangiri ni ngoweimbi moatukuni siriwara-ambeahindi ranai yifi-safimayo.

4 Raniyo asu ngimii noufimbii sunambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu hoe asu apoarindihori forihoayo-ambe kamafoareandi. Raniyo munguambo hoe ranai hore nahurai tukumefeyo.

5 Raniyo asu ro himboriyahane, sunambeahindi nendi munguambo hoe ranahambo hifandandeimbi-mayu ranai yare hoafiyuhu yahuya,

"O God, seana aboedi hamind-anafi,

Haponda se animbafi asu horombo manimbaf-ane.

Tiŋiri#fo yi#bobofe se hi#fi#na kafaaro arandi# ra
mbumund#ane.

⁶ Nindou di#di#yei ai si#hafi# nindou ranaheimbo
asu si#hafi# hoafi# hoafi#yomo#rundeimb#imbo
hi#fokoa#mar#hinduri#
ranaheimbo hor# kamefoendi# ra aheimbo
si#mindi#mbohünda masabaduri#.

Se rani#moatükuni# aheimbo ramar#wanduri# ra
sapo

ai ni#ni#moatükuni#yo ramar#hind rani#
si#mogodühi#mboane,”

mehu.

⁷ Rani#yahi# asu asukai# hi#mbori#yahane, God#imbo
sesi# mandife si#hefe ha#ihoni# ranambeah#indi#
hoafi# mam# hoafi#yohü yahoya, “Yini#, Adükari#
God, seana Muŋguambo Ng#n#ndeimb#anafi#. Se
nindou ranaheimbo pa#i#hoafaranduri# ranana ai
moani# ani#hondü hondüyo hayambo asu mbu#
mundi# saf#ane,” meho.

⁸ Rani#yu asu yimbuyimbu noufimbi#
sünambeah#indi# nendi#mayu ranai ahandi# dis
hü#fi#ham#indi#wam# kamafoareandi#. Rani#yu
God ai hü#fi#ham#indi# ng#n#indi# masagado
nindou hi#fi#ni# ranaheimbo hai nahurai ti#ki#i#yo#
nduri#mbohünda.

⁹ Nindou ranaheimbo ng#n#indi# ham#indi#
hü#fü ranai tag#ri#marandüramboyei asu ai
seiya, “God ndan#ani muŋgua moatükuni#
moaruwaimbofembo ng#n#indi# ra hi#fandarandi#,”
sei hehi ahandi# nduri# moaruwaimbo#mar#hindi#.
Nga asu nindou ranai moai ahei moaruwai
hohoani#mo ra hi#ni#ng#ri#hindühi# God#imbo aboed#
ani sei, nga wani#.

10 Raniyu asu hondahüfimbî noufimbî sünambeahîndî nendi-mayu ranai ahandî dis ra nîmambeahîndî nînhondî adükarî bogorîndî nîmarî-fondî ranîwamî kamafoareandî. Raniyo asu nindou munquambo nînhondî hîfandîrandî ranîwamî nîmbî piyowohüyo asu ai asübusî afîndî sahümündihî ahei teifî kîkîmarîhündî.

11 Raniyei asu aheimbo asübusî afîndî tüküfendürühî masîmei nînoumendürambo Godîmbo moaruwai-moaruwaimbo-marîhorî. Nga asu ai moai ahei moaruwai hohoanîmo süngufe ra hînhîngîrîhindî.

12 Raniyu asu 6 noufimbî sünambeahîndî nendi-mayu ranai ahandî dis ra hoe adükarî Yufretisî-mayo ranambe kamafoareandî. Raniyo asu hoe ranai ngînhîreandühîyo bogorî nindou hüfîhamîndî süfuani-poedi sîfombo-memo rana-hamumbo nafî ra meŋgoro.

13 Raniyahî asu ro hoeirîheandane, moaruwai nendi ngîmî ranai koaikoi nahurai adükarî amoasîrî, nîmambeahîndî nînhondî, asu Godîndî hoafî tikai hoafîyu-randeimbî ranahei yahamo-nafî tükümehîndî.

14 Aiana moaruwai nendi hepünîfeimbî hamîndî moatükunî rarîhi arîhündî rananei. Moaruwai nendi ranai ana bogorî nindou hîfî hîfandu-rundeimbîmbo sowana hei arîhündî. Sapo bogorî nindou ranahamundî ami mamambefepura God Munquambo Adükarî Ngînhîndî hîfandîrandî ranahandî bîdîfîranî sihî yîfiarîmbohünda.

15 Adükarî ai yahuya, “Awi se hîmborîyei! Ro hümbühünümbî nindou nahurai

tükündaheamboyahi! Nga nindou düdi ai apokoate yangiri nimarumbo ahandi hoeari ra wudi#poapore hifandarandi ana, hihifi-hihifi#mbiyu-wamboane. Sapo ranan#mbo ai ngiri nindou afindi himboahü safi yangiri hoahoan#guhü ahandi fimbo amoan#ngindu,” mehu.

¹⁶ Raniyomo asu moaruwai nendi ngimi-mayei ranai bogori nindou-memo ranahamumbo hifi mam# Hibu-yafe hoaf#nambo Armagedon ran#hü mam#hifepur#mbo sah#pur#mündi mahei.

¹⁷ Raniyu asu 7 noufimb# sünambeah#ndi nendi-mayu ranai ahandi dis hipiri ra nimoamo sünambe kamafoareandi. Raniyo asu hoafi mam# ranai puküna God#ndi mun#guambo moatükun# hifandiyo nimar#mbo fondi ran#wam#ndi hoafiyowohü yahoya, “Mun#gu-moatükun# ra ndeara mun#guamboane,” meho.

¹⁸ Raniyo asu wab#rüsi afindi ranai bire hin#ngirera wak#reand#h#yo asu nimoamondi hoafi ranai pai kameih# k#k#rand#h#yo hifihe afindi ranai moan# moaruwai ham#ndi tük#mefeyo. God ai nindou naf#randambe ana hifihe ranai moai yahurai tük#feyo, nga haponda tük#mefeyo ranana moan# moaruwai ham#ndiyo.

¹⁹ Raniyo asu ad#kar# ham#ndi ngoafi ranai ng#m#mbore bumareandi. Raniyo asu mun#guambo hifiyei ad#kar# ngoafi madaburo-mayo ran# amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi ranahambo hohoan#mo puram#nd#h#yu

asu ai ahambo ahandi-mayo kap ranambe wain hoe ra simindimbo masagado. Waini hoe ranana sapo God ahandi nginindi hamindi hürütü ranıyo.

²⁰ Ranıyo asu munğambo airan ranai dibonapi-foendühiyo, asu nimoei wafu ranamboani moai hoeirhindi.

²¹ Asu nginindi ngisihari ais nimoei nahurai sünambeahindi 50 kirogram nimboreimbi ranai nindou-yeiwami pütap+yowohü ranaheimbo moaruwaimbo-mareandüri. Ranimboyei asu nindou ranai seiya, “Ro nimboeyefi moaruwaimbo-ehundi,” sei hehi Godimbo moaruwai-moaruwaimbo-marihori.

17

Nindowenih+ b+rab+rıyo-randeimb+ nımorehı

¹ Ranıyu asu sünambeahindi nendi mamı sapo dis 7 fufurundümo-ndeimbi-memo ranambeahindi-mayu ranai wambo-so kusü hoafıyundırühi yahuya, “Awi se mborai sinif-animbo nımorehi nindowenihı b+rab+rıyo-randeimbı bogori-mayo ranahambo tıjırifo adükarı tükefendo ra nafuindahanıni-mboyahı. Nımorehi ranai ana ngoafi adükarı hoe hari afoafuso ranı-kımane anıngo.

² Munğambo hifi ranıhünda adükarı bogori nindou ranai nımorehi ranı babıdı moaruwai hohoanımomemo. Ranıyei asu hifi ndanıhünda nindou ranai-amboa nımorehi ranı-babıdı moaruwai hohoanımo ra süngumarundi. Ranımboyomo asu nindou ranai ngüsüfo

mamikari-marapurɪ ai nindou wain hoe simindi hefe rawehindi nou,” mehu.

³ Ranɪyahɪ asu Yifiafi Aboedi ranai wambo flambe farife ŋgɪnɪma-ramɪndɪndira asu sɪnambeahɪndɪ nendi-mayu ranai wambo semɪndɪndɪrɪ haya nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandɪhɪ mahu. Ranɪhɪ tɪkɪyaheandɪhɪ hoeirɪheandane, nɪmorehɪ mamɪ ranai nɪmambeahɪndɪ nɪnɪhondɪ hamburɪ ranɪwamɪ mamaro. Nɪnɪhondɪ-mayo ranahandɪfihɪ ana ndɪrɪ afɪndɪ sɪrɪ papɪyo hɪnɪŋgɪfeyoane manɪŋgo. Ndɪrɪ ranana Godɪmbo moaruwaimbofe hoafɪyo papɪmayo. Nɪnɪhondɪ-mayo ranai 7 mbɪroweimbiyo haya asu 10 daburɪdɪmbɪyo.

⁴ Nɪmorehɪ ranai ana bogori-yafe asɪdabombɪ asu hamburɪ hoearɪ gɪde mbura, ranɪ-poanɪmbo yihuruyo haya gor asu nɪmoei kakɪ afɪndɪ-fihɪ semɪndɪweimbi-nambo nafɪyoweimbi, foefembo moatɪkunɪ yihururamɪndɪ hayamboyo manɪŋgo. Gorɪnambo nafɪyoweimbi kap ranambe moaruwai moatɪkunɪ ai anamɪndɪhoandɪ bɪrabɪrɪ-mayo ranahandɪ afɪsaho foafusoweimbi semɪndɪ haya manɪŋgo, sapo ai anamɪndɪhoandɪ bɪrabɪrɪ-mayo rambo-hɪnda.

⁵ Nɪmorehɪ ranahandɪ gɪrɪbodɪ hamɪndɪfihɪ moanɪ ranɪ-poanɪmbo dɪbohɪndɪ ndɪrɪ sɪrɪ paru hɪnɪŋgɪmarundɪ ranai yare hoafɪyowohɪ yahoya,

‘DIBOHÜNDI HOAFI BABIRON ŊGOAFI ADÜKARI
NINDOWENIHI BIRABIRIYEIMBI NIMOREHI ASU
MUNGUAMBO MOARUWAI HOHOANIMO
HONDÜ HIFI NDANIHÜNDAMBO ENGORO

RANAHEI HOND-ANE',

meho.

⁶ Nimorehi ranaiyo Godindi nendi-yei asu Sisasimbo anihondumbo süngur+horeimbi hifokoarearü marandi ranahei-mayo hori ra simindi haya mamikari-mayowa ro hoeimarheandi.

Raniyahi asu ro rani-moatükunî ranahambo hepünaheandühi afindi hohoanimo-mayahî.

⁷ Raniyu asu sünambeahindi nendi ranai düdufindirühi yahuya, "Se nimboe hepünefoandühi afindi hohoanimoayafa? Awi ro sihambo nimambeahindi ninihondi asu nimorehi ranahambo semindi ho arandi ranahafe dibohindi hoafi ninindi ra hoafindahanini-mboyahi. Nimbambeahindi ninihondi ranana sapo 7 mbiro-weimbiyo haya asu 10 daburüdumbi-mayo-ane.

⁸ Nimbambeahindi ninihondimbo yangiri maningowa hoeimarowand-anesi, nga asu hapondanana wani. Ai ndeara sapo hifambe akimi kaikoate moani raguhamindi hanaweimbi ranambeahindi tüküfembo yangir-ane. Nga asu ngiri amitata ahambo moaruwaimbo-fembohünda dibonapindifeyo. God ai hifi sünü nafirand-ambe nindou didiyei koadürümbo-koadürümbo yangiri niboadeimboyei ranahei nduri ra bukambe sürü papimarandi. Nindou hifini animboei ranahei nduri buk ranambe pefe shefekoate-mayo ranai-animbo randihi nimbambeahindi ninihondi ranahambo hoeindihindani-wani hepünindahimboyei. Rani-moatükunî ra horombo yangiri maningoyosi, nga hapondan-ana moai ningo,

ŋga asu süŋgunambo asükaindo tükünd#femboe.

⁹ Ndan# hoafi# ndanana nindou düdi ai f#f#reandeimbi#-mayu ranahamboane: Mbiro 7 ranahandi# s#sami# ranana hi#fi# wafuyo asu ni#morehi#-mayo ranai ran#wami# ni#mar# arandi#. Asu rani#-moatükun# ra adükari# bogori# nindou 7 amboan-anemo.

¹⁰ Ranane asu hondahüyafundeimbi# (5) adükari# bogori# nindou y#fi#memo-anemo mam# ai mbamarü asu ŋgorü ai awi moai bogori#mbofi tüküfiyu. Tüküfekoate-mayu ranai tük#ndi#fiyuwan# ai moan# ak#dou bod#fohö yang#ri# nüŋgumbui.

¹¹ Sapo ni#mambeah#ndi# ni#ni#hondi# horombo man#ŋgo-yosi#, ŋga asu hapondan# ana moai ni#ŋgo. Ai-an#mbo ahand#hoari# ranana 8 noufimb# bogori#mbo-nd#femboesi#, ŋga asu aiana sapo ni#ni#hondi# 7 ranambeah#nd-ane. Ŋga asu ahambo ana süŋgunambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui.

¹² Sapo 10 daburüdümb# hoeimarowandi# ranana 10 adükari# bogori# nindou-yomo asu ai awi moai muŋguambo moatükun# hi#fandi#yo hombo ra pi#yomo houmbo hi#fandundi#. Ŋga ahamumbo amboan# God ai ŋgi#nindi# dagapur#mbui. Bod#fohö ni#mambeah#ndi# ni#ni#hondi#-mayo ra-babi#di#mbo adükari# bogori# nindoumbondafu hi#fandu ni#ŋgomboemo.

¹³ Bogori# nindou ranahamundi# ratüpur# hohoan#mo ranana moan# mam-ane. Rananemo ai ahamundi# ŋgi#nindi# asu ndür# adükari# ra ni#mambeah#ndi# ni#ni#hondi# ranahambo masabudo.

14 Ai Sipsip Nĩmori rani-babidĩmbo yifiari-ndĩmboemo. Nga asu Sipsip Nĩmori ai yifiari ra taborĩndĩ-hoembui. Aiana adũkarĩ-yomondĩ adũkar-ani asu adũkarĩ bogori-yomondĩ adũkarĩ bogor-ani. Asu ahandĩ nendĩ ranaheimboya mborai mehundũra tũkĩmehinda wand-anei yahu kafoare hĩnĩngĩ-mareandũra ahandĩ hoafi sũnguarĩhind-anĩmbo yifiari ra taborĩndĩ-hehimboyei,” mehu.

15 Sũnambeahĩndĩ nendĩ ai asũkaiyu wambo hoafiyundĩrũhĩ yahuya, “Nindowenihi birabirĩyo-randeimbi nĩmorehi nĩmarũmbĩ hoe se hoeimarowandĩ ranana nindow-anei. Ai muĩgua hĩfĩhũndĩ, muĩgua fi-hoearĩ, muĩgua mamamĩ hoafũmbĩ asu muĩgua nindow afĩndĩ mafandĩhindĩ ranĩyei.

16 Se 10 daburũdũmbĩ nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩ hoeimarowandĩ ai-anĩmbo nĩmorehi ranahambo yĩboaruko-ndĩhindũhĩ ahandĩ nĩne napo ahambo sowahi engoro ra mbirĩboadi-hindũhĩ hoearĩ hirĩboadi-hindoani asu safĩ yangĩrĩ nĩmandĩmboe. Rananĩmbo asu ai ahandĩ fisafi ra dagũdindowohũ hai-ambe muĩguna mandĩhimboyei.

17 Rani-moatũkunĩ ra God ahandĩhoariyu ahamundĩ ŋgusũfoambe refembo hohoanĩmo masagapurĩ raniyo asu ahamundĩ-mayo ŋgĩnĩndĩ ra nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩ ranahambo masabudo. Ai muĩgua hifi ra hĩbadĩyo hombo God ai ahandĩ hoafĩmayu sũngu muĩgua moatũkunĩ anĩhondũ tũkũfemboayo rani si tũkũfe sĩmboani.

18 Nĩmorehi se hoeimarowandĩ ranana adũkarĩ ŋgoafi sapo hifiĩnĩndĩ adũkarĩ bogori nindow

ranahamumbo hifandapuri arandi ranayo,”
mehu.

18

*God ai Babiron ngoafi Adükarî ra
moaruwaimbo-mareandi*

¹ Rani+moatükunî ranai refehayam-
boyoane, sünambeahîndî nendî ngorü ranai
sünambeahîndî tüküfi makusuwa hoeimarîhinî.
Ai ngînîndî hamîndî hondüyu haya asu ahandî
ngînîndî hamîndî si ranambo muŋguambo hîfî
ra si boakîma-foareandî.

² Asu ai puküna hoafi yuhü yahuya,
“Adükarî ngoafi Babiron ai hîfinî pîmayo! Ai
hîfinî pîmayo!

Ai moaruwai nendî ranahei ngoaf-ane.

Rani+poanîmbo rani+poanîmbo moaruwai ndu
ranai-amboanî ranîhü amarei.

³ Nîmorehî Babiron rani-babîdîmbo muŋguambo
nindou ranai moaruwai hohoanîmomemo
nindou ai wain hoe simîndîmo houmbo
mamîkarî hohoanîmomemo nou.

Muŋguambo adükarî bogorî nindou hîfî
ndanîhündambo amboanî ai-dîbo
moaruwai hohoanîmomemo.

Asu kaki semîndî ratüpurî ratüpurîyomo-
rundeimbî nindou amboanî

ahandî-mayo moaruwai hamîndî
hohoanîmo rani-fihîndî kaki afîndî
sowandümo houmbo

kaki afîndeimbî nindou tüküme fundî,”

mehu.

⁴ Raniyo asu hoafi mamî sünambeahîndî
makosowa hîmborîyahane, ai yare hoafi yowohü
yahoya,

“Wandî nindou se ngoafi ranambeahindî
aboedühi tüküyahi!

Se ai moaruwai hohoanîmoayo ranîsüngun-
ndîhimboyei, nga yowanî.

Asu se ai tîñîrîfo asemîndo ranambe-
ndahimboyei, nga yowanî!

⁵ Ahandî moaruwai hohoanîmo ratüpurîmayo ra
nîmoamo sünü ngasünde-amboane.

Ranane asu God ai nîmorehî ranahandî
moaruwai hamîndî hohoanîmo
ranahambo moai mîtanîramündu.

⁶ Ai siheimbo ramareandürî ranî-sîmogodühi
sîmborî se ahambo randîhindî.

Nîmorehî ranai sapo munguambo moatükunî
moaruwai ramareandî ranî-sîmogodühi
nandîhi ndahündo.

Nîmorehî ranai siheimbo wain hoe ra ngînîndî
hamîndî kare masagadürîmbo

asu se ahambo wain yimbumbore ngînîndî
hamîndî kandîhi ndahündo.

⁷ Nîmorehî ranai ahandî borîyohü asu napo
afîndeimbi-mayo ranî-sîmogodühi

ahambo asübusî afîndî ndahündoanî
aranîmbeyo-wamboane.

Ai ahandî fi ranîmbo borîyohü yahoya,

‘Roana adükari bogorîmbo-yaheamboanahî
nda amarîhî!

Ro ngîrî aranîndahî, nga wanî,’ meho.

⁸ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awi ngorü-
sîmboanî ana ahambo moaruwai hamîndî
moatükunî,

masîmei, arani-hoafi, sesi-koate nîmarî,
munguambo ranî-moatükunî ranambo
nikonda digemboe.

Asu hai ahambo tikirindamboe
 sapo Adükarî God ai-animbo ahambo
 yibobondeambui ai nginindi hamind-ani.

9 Hifi ndanihündambo adükarî bogori
 nindou-memo ranai nimorehi rani-babidimbo
 nimorehi sishimo-yomondühi ai moani
 moaruwai hamindi afindi sowandümo
 maningomo. Ranimbo-hündambo-animbo
 adükarî bogori nindou ranai nimorehi
 ranahambo hai tikirirandühi ranahandi
 hasiheimi ahafo ranahambo hoeindundani-
 wani aranindimondühi ngusüfohö warî
 purükindumboemo.

10 Nindou ranai anguni safi ahandi fikimi
 ningokoate ningomboemo sapo ai asubusi ranam-
 befembo yihimbombo. Asu ai hoafindomondühi
 animboya,
 'Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboemou-
 ane!

Babiron ngoafi adükarî ra!

Se ngoafi adükarî hamindi-yafi hawa asu
 nginindi hamind-anafi!

Nimehinou God ai shambo tñirifo
 saganinimboani,'

mehomo.

11 Hifi ndanihündambo nindou kaki
 semindimbo ratüpurî ratüpuriyomo-rundeimbi-
 memo ranai-amboani ahambo aranindimboemo
 sapo nindou ahamundi napo ra semindimbo
 wanimewambo.

12 Sapo ahamundi napo ranana ini nda:
 gor, sirfa, nimoiei kaki adükarî hamindifihî
 semündümbî, aboedi hamindi yamañî, kifohî
 hoearî nginindi aboedi, rani-poanimbo hoearî

hamburi, sirika nginindi hoeari. Asu rani-poani nimi fisinjaru aboedumbi, munguambo aboedi moatukuni erefan yahafinambo nafiyoweimbihundi, mungu moatukuni nimi kaki afindihih pemiyoweimbihundinambo nafiyoweimbihundi. Asu nginindi kapa bras, ain asu nimo ei aboedi suru-suryo-weimbinaambo nafiyoweimbihundi.

¹³ Asu bidifiri napo yahurai. Sesi fisinjarumbi moatukuni sinamon, kosendi mbai, fisinjarumbi mbimbirai, wowondumbi moatukuni aboedi fisinjarumbi, sanda, wain, sesimbo wer, kifohi praua asu nimbandi praua, burmakau, sipsip, hos, ahandi nimarifondi kameih, nindou kaki-koate ratupuriyomo-ndeimb asu nindou yifarambe sowandumo-ndureimb munguambo moatukuni ra ngiri asukai pemindomo.

¹⁴ Kaki semindimbo ratupuriyomo-rundeimb ranai nimorehimbo hoafiyomondowohu yahomoya, 'Mungu aboedi moatukuni se sihoefi hawa wand-ane masafi ranana ndeara sihambo hiningireanini haya dibonapi-mefeyo. Asu munguambo aboedi sesi kaki afindihih semundumbi asu munguambo yihuruyimindi napo aboedi sihaf mengoro-mayo ranamboani ndeara sihambo hiningireanini haya awarimarhoayo. Asu munguambo rani-moatukuni ra ngiri se yahurai asukaindafi hoeindowandi,' mehomo.

¹⁵ Sapo kaki semindi ratupuri ratupuriyomorundeimb ai adukari ngoafi ranihu ninggomombo rani-fihindi kaki afindeimb-memo ranai ngoafi ra anguni safi ninggomboemo ai afindi tihirifo

asem+ndo ranambefembo yih+mbombo wambo.

¹⁶ Nga asu aiana aran+yomondühi af+ndi ho-
hoan+momemo. Ai randu hoafi+nd+mondühi
an+imboya,

“Hi+poan+imboembou-ane! Hi+poan+imboembou-
ane! Adükar+ ngoafi ra.

Horombo ai kifohi hoeari aboedi,
rani+poan+imbo hoeari hamburi
yihururam+ndi,

asu gor, ni+moei ranambo naf+yo-weimbi
moatükun+ aboedi ham+ndi yaman+
yihururam+ndi raraora-hayambo
man+ngomayo-ane!

¹⁷ Asu ni+mehünou muñguambo aboedi ng+n+ndi
moatükun+ ra awar+mar+hend+!”
mbis+imboemo.

Muñguambo sip sowandümo homo-rundeimbi,
nindou sipambe fareahi ngorü ngoaf+n+ hei-
r+hündeimbi, sipambe ni+mar+imombo, sip rana-
hambo hi+fand+ru homo-rundeimbi asu nindou
di+demo si+war+ambe kaki sem+ndi ratüpur+
ratüpur+yomo-rundeimbi nindou muñguambo ai
Babiron ngoafi rani+k+mi ni+ngo-koate anguni-
safi man+imboei.

¹⁸ Ranan+imbo asu ai Babiron ranahambo hai
imaminambo tik+r+randühi has+heimi ahafo
ranahambo hoeir+hindan+ mayowa has+hei-
mayei. ‘Moai ngorü ngoafi adükar+ Babiron
yahurai nan+go!’ masei.

¹⁹ Ai ahei mbirowam+ düdübud+ pütayahindühi
aran+hi+imboahoyeih+ seiya,
‘Hi+poan+imboembou-ane! Hi+poan+imboembou-
ane! Babiron ngoafi adükar+! Moaruwai
ham+ndi ahambo tük+mefeyo.

Nindou didemo ai sip s̄houndeimbi-
memo ranai sir̄wara-ambe sowandümo
homondühi

kaki af̄indeimbi nindoumbo-yafu
tüküme fundi ŋgoafi ranahandi kaki af̄indi
ranambo!

Asu munḡuambo moatükun̄i af̄indi ahandi ra
awari-mar̄hoayo, masei.

20 God ai Babiron ranahambo moaruwaimbo-
mareandi ran̄imboane
asu s̄ünü se-anafi, God̄indi nindou se-anei,
Krais̄indi hoafi
sowandümo homo-rundeimbi nindou-
anemo, God̄indi hoafi hoafiyomo-
rundeimb-anemo munḡuambo se h̄ih̄ifi-
h̄ih̄if̄indei.

God ai ahambo t̄iŋ̄i r̄ifo masagado s̄apo s̄imbor̄i
s̄iheimbo ramareandür̄i süngumbo,”
meho.

21 Ran̄iyu s̄ünambeah̄indi nendi-mayu ranai
wit nokoyo-rambo nahurai af̄indi kokoe n̄imoei
semündü botire haya sir̄wara-ambe pireandühi
hoafiyuhü yahuya,

“Ndahurai-an̄imbo Babiron ŋgoafi adükari
ranamboani puküna pind̄ifeyowan̄i
gadowohumbo ŋḡiri asükaindo hoeind̄ihindi.

22 Babiron se, nindou gita fandu, heir̄üdei,
mbon̄i faifaind̄imo
asu inaf̄oaind̄imo rarao-ndundan̄i
s̄ihafi mbusümo ŋḡiri nindou ai asükaindei
h̄imbor̄indei ndühünd̄i!

Ran̄i-poan̄imbo ratüpur̄iyomo-rundeimbi ai
s̄ihafi mbusümo ran̄i ratüpur̄ind̄imo ndunda
ŋḡiri asükaindo hoeind̄ifeyo.

Asu wit n#kombo n#moei ranai ng#r# as#kaindo
 s#haf# mbus#mo wit n#kondand#h#
 hoaf#ndowan# h#mbor#ndei nd#h#nd#.

²³ Asu s#haf# mbus#mo ng#r# as#kaindo
 ram hai ranai sindoan# hoeind#feyo.

S#haf# mbus#mo n#ndouwenih# ai n#moreh#
 sem#nd#mboayu-ane
 asu n#moreh# ai n#ndouwenih#
 sem#nd#mboayo-ane
 hoaf# ra ng#r# as#kai t#k#nd#feyowan#
 h#mbor#ndo ndand#.

S#haf# kak# sem#nd#mbo rat#pur# rat#pur#yomo-
 rundeimb# n#ndou ranai ana
 mu#guambo h#f# ranahambo ngas#ndu
 houmbo ndeara moan# ng#n#nd# ham#nd#
 hond-anemo.

Nga asu se s#haf# t#bag# ng#n#nd# ranamboyaf#
 mu#guambo h#f#h#nd# n#ndou ranahe-
 imbo wos#hoafor# hoaf#-mayaf#nd#r#!

²⁴ God#nd# hoaf# hoaf#yomo-rundeimb#-yomond#
 hor# asu God#nd# n#ndou ranahei hor#
 ranai Babiron ngoaf# ran#h# me#goro.

Y#n#, sapo n#ndou aheimbo ai h#f# ndan#h#
 h#fokoa-mareand#r# ranahei hor#yo
 ngoaf# ran#h# me#goro,”

mehu.

19

*Babiron ngoaf# ranai moaruwaimbo-mefeyowa
 n#ndou ai ran#mbo h#h#f#-h#h#f#mayei*

¹ Ro n#ndou af#nd# s#nambeah# hoaf# puk#na
 kamar#hehinda h#mbor#mayah#. Ai rar#hi
 hoaf#yeih# seiya,

“God ai s#hef#mbo aboedambo-reamuneimb-ani.

Ndüri adükarî asu munḡuambo ḡḡinîndî
ranana sihefi God ranahandî yangîr-ane!

² God ai anîhondü asu mbumundî hohoanîmo
süngure nindoumbo yîbobore arandî.

Nindowenihî bîrabîryo-randeimbü ranai
munḡuambo nindou ranaheimbo ahandî
nindowenihî bîrabîrî hohoanîmo
ranambo moaruwaimbo-mareandürî.

God ai nîmorehî ranahambo simborî tîḡîrîfo
masagado

nîmboe ai Godîndî ratüpurîyomo-rundeimbî
nindou hîfokoamarîpurî ranîmbo-hünda,”

masei.

³ Asükaiyei ai puküna hoafiyeihî seiya,

“Godîmbo adükar-ani yahomboane!

Hai Babiron ḡgoafi adükarî ranahambo
tîkîrarandî ranahandambo hasîheimî
ranai moanî yare koadürümbo-
koadürümbo ahafo,”

masei.

⁴ Ranîyo 24 boagîrî asu yangîrî nîḡgoweimbî
moatükunî ranai hîfînî pütapîyei nîmareimbo
God sapo ahandî adükarî bogorî nîmarîfondî
ranîwamî amaru ranahambo hohoanîmo
yahüindowohü ḡgusüfo pamarîhorî. Ai rarîhi
hoafiyeihî seiya,

“Godîmbo adükar-ani yahomboane! Nga
anîhondü-ane!”

masei.

⁵ Ranîyo asu adükarî bogorîndî fondî-mayo
ranambeahîndî hoafi ranai tüküfeyowohü ya-
hoya,

“Muṅguambo nindou, Godɪndɪ ratüpurɪyei-
 rɪhüdeimbi se sɪhefɪ God ranahambo
 aboed-ani mbɪsei.
 Moanɪ nindou-anei asu ndüreimb-anei se
 muṅguambo ahambo aboed-ani mbɪsei,”
 meho.

*Sipsip Nɪmorɪ ai nɪmorehühɪflɪ sesɪ afɪndɪ
 tüküme Feyo*

⁶ Ranɪyahɪ asu nindou afɪndɪ fandambo
 yaṅgorombo hoafɪ afɪndɪ tüküfembo nahurai
 hɪmborɪmayahɪ. Ranɪ-moatükunɪ ranai ana
 sapo hoe amündürɪ yigüdayo nahurai hɪmboyo
 asu nɪmoamondɪ hoafɪ mbuayo nahuraiyo
 tüküme Feyo. Ro hɪmborɪyaha ai rarɪhi hoafɪyeihɪ
 seiya,

“Godɪmbo adükar-ani yahomboane!

Sapo Adükarɪ God sɪhefɪ ai muṅguambo
 ŋgɪnɪndɪ ra hɪfandarandɪ!

⁷ Haponda awi sɪhɪrɪ hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪndefühɪ
 adükar-ani mbɪsefɪmboane.

Sapo Sipsip Nɪmorɪ ranai nɪmorehɪ
 semɪndɪmboayu ranɪ si ra ndeara
 tüküfemboane.

Asu ahandɪ nɪmorɪrehɪ ranai ndeara nafɪramɪ-
 ndɪmboane amaro.

⁸ God ai nɪmorehɪ ranahambo moanɪ
 aboedɪ hamɪndɪ hoearɪ hɪmboarambe
 forɪhoaiweimbi güdüfembohünda
 sagadomboani,”

masei. (Sapo hoearɪ aboedɪ ranana Godɪndɪ
 nendɪ mbumundɪ ratüpurɪ hohoanɪmoayei rana-
 handɪ sɪsamɪ nahurai-ane.)

⁹ Ranɪyu asu sünambeahɪndɪ nendɪ mamɪ ai
 hoafɪyundɪrühɪ yahuya, “Se ra sürü papɪrandühɪ

an#mboya, Sipsip Ni#mori# ai ni#morehi# sem#nd#hi# sesi# af#ndi# sesesi#-mayei# ranambe# God# ai# nin#dou# ranaheimbo# se# d#g#si# meh#nd#ri# ranai# ana# hi#hi#fi#-hi#hi#fi#mbeiyei#-amboane.” As#kaiyu# yare# hoafi#yund#r#hi# yahuya, “Ndan# hoafi# ndanana# God#ndi# an#hond# hoafi# hond#-ane,” mehu.

¹⁰ Rani#yah# asu# ro# ahambo# hohoan#mo#-mboh#nda# yiri# yimbu# pus#ri#he# mamar#hi#. Nga# ai# hoafi#yund#r#hi# yahuya, “Refepoani#! Ro#amboani# se# asu# si#hafi# wandafi# bab#di#mbo# si#h#ri# Sisas#ndi#-mayo# hoafi# an#hond#mbo#-ri#hundeimb#-ane#fi#. Nga# se# God#mbo# yang#ri#-an#mbo# hohoan#mo# pand#wori#. Hoafi# Sisas# weindah#-mareandi# ranai# nindou# ng#n#ndi# sagapur# arandi# God#ndi# hoafi# hoafi#mboh#nda,” mehu.

Nindou# ki#fohi# hos#wami# mamaru

¹¹ Rani#yo# asu# ro# hi#mboyahane, s#n#ambe# yipur# ranai# s#b#di#hoai# yang#rowoh#yo# hos# ki#fohi# ranai# man#ngowa# hoeimar#heandi#. Hos# sem#nd# hu#-randeimb# nindou# rani#wami# mamaru# ranahandi# nd#ri# ra# yahurai#-ane:# ‘Rat#puri# ndore# hi#fanda#-randeimb#-ani’. Asu, ‘An#hond# hohoan#mo# s#ng#ure#-randeimb#-ani’. Sapo# ai# nindou# ranaheimbo# y#bobofe# asu# yifiari# hohoan#mo# ra# ai# moani# mbumundi# hohoan#mo# men#goro# rani#-s#ng#u#-ani# rawareandi#.

¹² Ahand# hi#mboari# ana# hai# nahuraiyowoh#yo# asu# ad#kari# bogori# nindou#-yafe# at# af#ndi# ahand# mb#roambe# ni#noumayo. Ahand#fi# nd#ri# s#r# pefe# hi#n#ng#feyowa# mapaiaro# ranahambo# nindou# amuri# ai# moai# fi#ri#feyo, nga# moani# ahand#hoari# yang#ri#-ani# fi#fi#reamboayu.

13 Ai hoandarî hoearî magüdeandî ranana horambe foefe himîndümbiyo magüdeandî. Ahandî ndürî ranana, ‘Godîndî Hoaf-ane.’

14 Ranîyomo asu sünambeahîndî ami ranai kifohî hoearî moanî aboedî hamîndî ra fihü yihururündîmo houmbo kifohî hosî-wamî nînouyomo houmbo ahambo süngumarürî homo.

15 Muñguambo hîfî ranaheimbo hîfînambo-fendürîmbo ami-yomondî pisao nahurai yihümîndî hamîndî ahandî yahamonafî tüküfe mbumarandî. Ai ain nîmînîmî ranambo-anîmbo muñguambo hîfî ranahambo hîbadambui. Rananîmbo asu ai wain hoe boboe ra wain boboembo fondî ranambe tîjarînambo bubütükündambui. Ranî-moatükunî ranana sapo God muñguambo ñgînîndî hîfandandeimbi-mayu ranahandî muñguna moaruwai hamîndî ñgînîndî hohoanîmo ranane.

16 Ahandî hoandarî hoearî-mayo ranîfihîyo asu ñgehurîfihîyo ndürî ra sürü pefe hînîñgîfeyoanî mapaiaro. Ndürî ranai yare hoafîyowohü yahoya, “Bogorî nindou-yomondî Bogorî asu adükarî nindou-yomondî Adükaranî,” meho.

17 Ranîyahî asu hîmboyahünda sünambeahîndî nendî ranai hüfîhamîndî fihî botîfî manüñguwa hoeimarîhîni. Ranîyu asu ai ndu sünü wafusîfohü youmemo ranahamumbo puküna hoafîyupurühî yahuya, “Godîndî adükarî sesesî ndanîfihî mborai sîfomo fandü mamühîyafu!

18 Mborai sîfomo adükarî bogorî nindou-yafe safî, ami bogorî-yomondî safî, ñgînîndî nindou-yomondî safî, hos safî, asu hos sowandümo

homo-rundeimbi-yomondi safi, ra muŋguambo sowasümo. Muŋguambo nindou-yafe safi, moani ratüpuriyomo-rundeimbi nindou-yomondi-mayo asu kaki semindi ratüpuriyorundeimbi-yomondi-mayo, adükarî nindou asu akîdou nindou-yomondi-mayo safi ra muŋguambo sowasümo,” mehu.

19 Raniyahî asu himboyahünda, nimambeahîndî ninîhondî asu adükarî bogorî nindou hîfî ndanîhünda ahei amiyomo ranai fandü gugurîmarunda hoeimarîheandî. Nindou sapo kifohî hosi-mayo ranîwamî nîmarümbö semündü ahu ranani asu ahandî ami rananemo ranî-babîdîmbo yîfiarîmbo ranai fandü gugurîmarundî.

20 Nîmambeahîndî ninîhondî-mayo asu Godîndî hoafî tikai hoafîyu-randeimbi nindou-mayu ranî-dîbo ai muŋguambo tikai hepünîfeimbi moatükunî rarîne-marînandî ranî-yimbumbo mbumarîpündümo. Nindou nîmambeahîndî ninîhondî-mayo ranahandî himboahü hepünîfeimbi moatükunî rarerandühî asu ranî hohoanîmo süŋguyu ai nindou ranaheimbo wosîhoaforî hoafîyundürî marandî. Ranîyei asu ai nîmambeahîndî ninîhondî-mayo ranahandî ndürî sahümündihî asu ai sîsamî ranahambo hohoanîmo parîhi marîhündî. Ranîmboyo asu nîmambeahîndî ninîhondî-mayo ranîyo asu Godîndî hoafî tikai hoafîyu-randeimbi-mayu ranîyu ahafanîmbo yangîrî nîmbafanda sowapündümo wafusürîho hai sarfa nîmoeinambo tikîra-randeimbi-mayo ranambe pîmarupîrî.

21 Ran+yu asu nindou sapo kifohi hosi-wami n+imarumbo ahandi yahamo pisao yihumindi tukufe mbumarandi ranambo ami bodimondi ranahamumbo hifokoako-mafoareapur+. Ran+yo asu munquambo ndu ranai ahamundi safi sahusimbo bodo tuk+mehindi.

20

Satan ai 1,000 h+imban+ karabusambe manungu

1 Ran+yahi asu ro n+imboa h+imboyahunda sunambeahindi nendi mam+ ranai sunambeahindi tukufi haya sapo hifi ambe ndihi ragu hoeife-koateyo-randeimb+ ranahandi yipur+ ki asu sen n+imboreimbü waramberamündü makusüwa hoeimar+hini.

2 Ran+yu asu ai amoas+r+ afindi ranahambo mbumaramündü. Amoas+r+ ranai ana sapo horombod+id+ hondü-mayo-ane. Ai sapo munquambo nindou ranaheimbo papi+hoafirandür+ hoanqu-randeimb+ Satan-ani. Ran+yu asu sunambeahindi nendi-mayu ranai ahambo sen+nambo hüputüpur+herü mbura 1,000 h+imban+ hin+ng+mariri.

3 Ran+yu ai ahambo hifambe ragu han+weimbi-mayo ranambe pirira mahanu. Nafitambe pare mbura kinambo kiki+re pap+ramünd+ yowan+imbo hin+ng+mareandi. Ranan+imbo ai munquambo hifi+hündi ranaheimbo ng+r+ wos+hoafori+hoafindündür+. Ahambo refi hin+ng+fiyuan+ nungumbo 1,000 h+imban+ munquayo-ambe-an+imbo tukündüfi ak+dou yang+r+ nungumbui.

4 Ran+yo asu bogori nindou-yafe n+imar+imbo fondi ranai bur+mayowa hoeimar+heandi. Fondi

ran#wami# mamar#mo-memo ranahamumbo
y#boboferambo ng#n#ndi# masagapuri#. Asu
asukai# sapo nindou Sisas#mbo asu God#ndi#
hoafi# ranahambo an#hondumbo watapor#mbo-
ri#hu# mar#hundi# ran#mbo mb#ro# ki#bodi#ri-
marandur# ranahei# yifiafi# hoeimar#heandi#.
Asu aiana# ni#mambeah#ndi# ni#n#hondi#-mayo
ranahambo ahandi# sisami# kameih# moai# ngus#fo
par#hindi#. Ahei# gi#ri#bodi# ham#ndu#hi# asu war#hu#
ni#mambeah#ndi# ni#n#hondi#ndi# nduri# moai#
paiaro, nga# wani#. Ai yang#ri# tukuyahi# bogori#
nindoumboyahi# Krai#-bab#di# mun#gu-moatukuni#
1,000 hi#mbanambe hi#fandi#mar#hundi#.

⁵ Nindou amur# yi#fi#mayei# ana# moai#
yang#ramboyahi# tukuyahindi#, nga# ai# rand#hi# yi#fi#
yagodei# ngeimbo# 1,000 hi#mbani# mun#guyo-#ambe-
an#mbo# tukundahimboyei#. Ranana# wean#gur#hi#
yi#fi#hundi# bot#ife-#ane#.

⁶ Nindou di#di#yei# ai# sapo# wean#gur#hi#
yi#fi#yeimbi# bot#ife# si# ranambe# bot#iyahindeimbi#
ana# ai# hi#hi#fi-#hi#hi#fi#mbeyei-#amboane#. Ai# God#ndi#
yang#ri-#anei#. Asukai# yimbu# noufimbi# yi#fi# ranai#
ana# ng#ri# nindou# ranaheimbo# hi#fi#nambo-
ndearu#. Ai# God#mbo# asu# Krai#mbo# di#di#bafi#fe-
rambo# nindoumbondahi# ni#mboeimboyei#. Ranan#mbo# ai#
Krai#-bab#di#mbo# ni#mboeimbo# 1,000 hi#mbani# aho#
ranambe# mun#gu# moatukuni# ra# hi#bad#hi#mboyei#.

Satan ai mun#guna moaruwai-mboefyu

⁷ Sun#gunambo# 1,000 hi#mbani# ra# mun#guyo-
ambe-#an#mbo# Satan#ndi# karabus# wori# yipur#
ranai# subud#goedoani# asu# ai# moanamb#hi#
tukundufimbui#.

⁸ Asu ranan+imbo ai munquambo hifi+hü nindou bur+iyei wakar+hind+ ranaheimbo wos+hoafor+ hoaf+yondür+imbo hoahoangu wak+indeambui. Hifi ra ahand+ ndür+ Gok asu Magok-ane. Ranan+imbo Satan ai aheimbo munquambo yifiar+imbohünda ndemündündür+ mamüh+ guguründearümbui. Nindou af+ind+ saf+ ranai ana moan+ sir+wara hoe-k+im+ gudik+k+r+ nahurai an+boadei.

⁹ Ran+iyei asu ai munquambo hifi ran+hü hei God+ind+ nindou ser worambe an+boadei asu adükar+ ngoaf+ God ai hohoan+moyu wak+mareand+ ranaheimbo waki-mar+hindür+. Ran+yo asu sünambeah+ind+ hai ranai kos+wöhüyo nindou ranaheimbo hainambo tik+r+marandür+.

¹⁰ Satan ai nindou ranaheimbo wos+hoafor+ hoaf+mayundür+ ran+imboyu asu God ai ahambo wafusür+ho hai sarfa n+moeifih+ mahoro ranambe pirira mahanu. N+mambeah+ind+ nin+hond+ asu God+ind+ hoaf+ tikai hoaf+yu-randeimb+ nindou amboan+ haiambe man+imbafan+. Ranan+imbo ai munquambo nimb+ si aho ra koadürümbo-koadürümbo asübus+imbond+mo p+ind+mondu ngomboemo.

Yibobofe si tüküme Feyo

¹¹ Ran+yo asu himboyahünda adükar+ bogor+ind+ n+mar+fond+ kifoh+ ranai n+ngowöhüyo asu ran+wam+ nindou mam+ ai mamaruwa hoeimar+hin+. Ran+yo asu ai n+maru-ambe ra hifi sünü ranai awar+hoehüyo asu moai asükaiyo hoeifeyo.

¹² Ran+yah+ asu himboyahünda yifiyeimb+ nindou ndüreimb+ asu ndürü-koateimb+ ranai bogor+ind+ n+mar+fond+ han+g+foan+ bur+mayeriya

hoeimar#heandüri. Ran#yo asu buk b#d#f#r#i ranai boare haya kur#m#yo. Asu yang#r#i n#ngombo buk amboan# boare haya men#oro. Ran#yo asu y#f#yeimb# nindou bur#mayei ranaheimbo n#ne-moat#kun# ramar#hinda sapo buk kur#m#yo ranambe sür# pefemarand# ran# s#mogod#h# aheimbo pap#-hoaf# ranai t#k#mefeyond#r#i.

¹³ Ran#yo asu mun#uambo sir#wara-ambe y#f#yei yang#oreimb# ranaheimbo sir#wara ai h#n#ng#-mareand#r#. Y#f#yo-rambo hohoan#mo asu y#fiaf# ngoaf# ranambe y#f#yeimb# nindou k#k#h#r#h#m#undi an#m#boei ranaheimbo mun#u h#n#ng#-mareand#r#. Ran#yu asu nindou n#mar#fond#-wam# mamaru ranai n#ne-moat#kun# ai ramar#hind# ran#s#mogod#h# aheimbo pap#-hoaf#marand#r#i.

¹⁴ Ran#yo Y#f#yo-rambo asu Y#fiaf# Ngoaf# rana-hafembo haiambe pimareap#ra mahan#fe. Wafus#roho haiambe ranana sapo as#kaiyo yim-bombofe y#f#mbo moat#kun# ranane.

¹⁵ Nindou d#d#y#ei ahei nd#r#i sapo yang#r#i n#ngombo buki-mayo ranambe pair#-koate-ayo ana, nindou ranaheimbo wafus#roho hai mahoro ranambe pimareand#ra mahanei.

21

H#f# s#n# s#mbor# t#k#mefeyo

¹ Ran#moat#kun# ranai refehaya-mboyowane, asu h#m#boyah#nda s#n# h#f# s#mbor# ranai t#k#mefeyowa hoeimar#heand#. Weang#r#h# s#n# t#k#fe h#f# t#k#fe-marand# ranai awar#hoeih#yo asu sir#wara amboan# foer#-koate-mayo.

2 Asu himboyahünda Godindi ngoafi simbori Serusarem ranai, sapo nimorehi anamindühifembo ahandi anamindi rani-sowahi homboyaho haya rawefeyo nou yahurai refe-haya God sowahindi tükufe makosowa hoeimartheandi.

3 Bogorindi nimari-fondi-mayo ranam-beahindi hoafi puküna hoafimayowa himborimayahi. Yare hoafiyowohü yahoya, “Himboriyei! Godindi wori hapoana nindou-babidimbo anango! God ai nindou-babidimbo nünguhü asu ahandi nendi-ndeimboyei. God ai ahandihoari nindou rani-babidimbo anüngu animbo asu ai ahei Godi-ndümbui.

4 Ai nindou ranahei himboarambeahindi arani-himboaho gedüherümbui. Rananimbo yifimbo hohoanimo, asübusi, arani asu ngusüfo afindi kife hohoanimo ra ngiri tükündifeyo. Sapo ranana horombodidi moatükuni awarihoaimb-ane,” meho.

5 Raniyo asu nindou fondi raniwami mamaru ranai hoafiyuhü yahuya “Haponda ro munguambo moatükuni simbori rariheandühanahi,” mehu. Asükai hoafiyundirühi yahuya, “Ndan hoafi ranahambo se sürü papindandi. Sapo hoafi nda ai anihondü hamind-ane, nga anihondumbo-ndihindi,” mehu.

6 Raniyu hoafiyundirühi yahuya, “Munguambo moatükuni ai tüküfemboane! Roana horombonipoed-anahi asu süngunipoed-anahi, sapo weangurühidid-anahi asu bidifiranidid-anahi. Nindou düdi ai amindaniñomboayu ana, nindou ranahambo ro yangiri niñgoweimbi harihoe

forihoeimbi nindou ranahambo moani ndahan-
doani ndümündümbui asu kakinambo semindi-
koate ndahandomboyahi.

⁷ Nindou düdi ai yifiambeahindi
titaboarifoare harihoei tükefiyu ana, ai wandi-
mayo moani sai moatükuni ra ndemündümbui.
Rananimbo asu ro ahandi Godi-ndahani ai
wandi n#mor#ndümbui.

⁸ Nga asu nindou didei yihimbo-sisiri-yahi-
r#hündeimbi, anihondümbofe-koateyei
r#hündeimbi, moaruwai hamindi ratüpur#yei
r#hündeimbi, nindou hifokoar#hi-r#hündeimbi,
n#morehi sisih#moyomo-rundeimbi,
nindowenih# birabir#yei r#hündeimbi, t#bag#ru-
rundeimbi, tikai godimbo hohoan#mo par#hi-
r#hündeimbi, wos#hoafori hoaf#yei r#hündeimbi
ahei n#ngofondi ranana, wafusüroho hai asu
hai sarfa n#moei apoarambe ahoro ran#hü
yagod#imboe. Ranana yimbu-noufimbi yifimbo
moatükuni-ane,” mehu.

S#mbor# Serusarem ngoafi

⁹ Sünambeahindi nendi dis 7 waram-
beründ#mo-ndeimbi ranahandambo mam#-
mayu ranai wambo-so Godindi hürütü
moend#fembohünda moaruwai hamindi
moatükuni foafusüfiyuani tüküfimbi-mayo ra
semündü haya makusu. Ai hoaf#yund#rüh#
yahuya, “Se s#n#f-animbo ro n#morehi
anam#ndüh#fembo an#ngo Sipsip N#mor#ndi
n#moreh ra nafuinda-han#nimboyahi,”
mehundi#i.

¹⁰ Raniyo asu wandi fiambe Yifiafi
Aboedi ranai ng#n#ndi tüküfend#rüh#yah#i

asu sünambeahindi nendi ranai wambo semündündiri hifi wafu nimoamo hamindi raniwami mahafu. Ranayu asu ai wambo Serusarem ngoafi adukari sünambe God sowahindi makoso ranahambo nafui-mayundiri.

11 Ranayo asu Godindi himboamupuimbo-randeimbi ranai si boak+mafoareandi. Asu ngoafi ranai sapo sürühoeimbi sospa nimoai kaki afindifih semindimbo rahuraiyo moani himboarambe for+for+hoeimbi hamindi-mayo.

12 Ngoafi adukari ranai papi nimoamo hamindiyo 12 nafitambe kemindi hiningimefeyo. Ranayo asu 12 sünambeahindi nendi ranai nafitambe ranahambo waraniründümo houmbo hifandimarundi. Nafitambe ranifih Israer-yafe 12 sir ranahei nduri ra papimayo.

13 Nafitambe ranai gorügoanini-gorügoaninire burimayo. Ngimi ranai hüfhamindi süfuaninngomo, ngimi himborani nngomo, ngimi ranai rahanini himborani nngomo asu ngimi hüfhamindi hafuaninngomo marundi.

14 Adukari ngoafi ranahandi papi ranana 12 nginindi nimoainambo ndih ragu samboefimbiyo. Ranayo asu mamami raniwami Sipsip Nimorindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi 12-yomondi nduri ranai papimayo.

15 Sapo sünambeahindi nendi horombo wambo wataporimbo-marandiri-mayu ranai gorinambo nafiyoweimbi-hündi simongorife nimihari ranambo adukari ngoafi nafitambe asu papi ra simongori-fembohünda semündü haya manüngu.

16 Adükari ŋgoafi ranana muŋguambo himbori ra moani simogodapo hamindiyoy. Raniyu asu sunambeahindi nendi ranai simongori nimirari masemundu ranambo simongo-reandane, ŋgoafi afindi-kokoeaiyo ahandi ra 2,200 kiromita tükumefeyo. Raniyo asu ahandi simongori hoandari mahafu, himbori yimbu mahafe ranai moani simogodapo hoandari-mayo.

17 Asu papi nimoamo ranahambo amboani simongo-reandane, mam 65 mita tükumefeyo. Rani simongori ranana moani nindou simongoru-rundeimbiyo sunambeahindi nendi-mayu ranai simongorimareandi.

18 Ngoafi ranahandi papi ranana hamburi asu yangiri saspa nimoainambo papiyoweimbiyo. Nga ngoafi ranana moani gor sürühoembi yangirane nafiyoweimbiyo manango.

19 Adükari ŋgoafi ranana hifini ndihi God ai muŋguambo mamkarambo nimoai kaki afindifih semündümbi-namboyo kore hiningimareandi. Weangurühi korimefeyo ranana hamburi asu yangiri saspa nimoaiyo, rani-kimi asudabombü sapaia nimoaiyo, rani-kimi kifohi aget nimoaiyo, rani-kimi yangirasüfo emerar nimoaiyo.

20 Asu rani-kimi hamburi kikire kifohi kikire-randeimbi sadonikis nimoaiyo. Rani-kimi konirian nimoaiyo, rani-kimi krisorait nimoaiyo, asu rani-kimi ŋgorü-poanmbo yangirasüfo berir nimoaiyo, rani-kimi anüsühsafümbi topas nimoaiyo, rani-kimi krisopres nimoaiyo yangirasüfoyo anüsühsafümbiyo-randeimbi.

Asu rani-kimi asüdabombü haiasin n+moeiyo, bidifiranambo ana hamburi ametis n+moeiyo.

²¹ Nafitambe 12 ranana sapo 12 kifohi mbisihondiyo. Munguambo yipuri nafitambe ra mbisihondi mam+namboyo nafiyo hinngimefeyo. Ngoafi ranahandi munguambo nafi ranana gor hondünambo nafi+yoweimbiyo hayamboyo hoehimbo nahurai-mayo.

²² Ro moai Godimbo hohoan+moyondo-rambo wori fondarowa hoeir+heandi. Sapo Adükari God Munguambo Ng+n+ndembi-mayu ranai-yu asu Sipsip N+mori ai ngoafi ranahandi Godimbo hohoan+moyo-rambo worimefani.

²³ Ngoafi raniwami hüf+hamindi amoamo ahafandi si ra ngiri boak+boad+neandi sapo Godindi himboamupuimbo-randeimbi si ranai ngoafi raniwami boak+mafoareandi ran+imbo-wambo. Asu Sipsip N+mori ranai-ani ngoafi ranahandi ram hai nou-ayu.

²⁴ Ranan+imbo munguambo hif+hündi ranai ngoafi ranahandi si rani-süngu ngeihü, asu munguambo hif+hündi bogori ranai ahamundi ng+n+ndi napo ra ran+hü ndowandümo tükündafumboemo.

²⁵ Munguambo si aho ra nafitambe ranai ngiri pande n+ngo, nga sübüd+hoai yagodi ngomboe. Sapo ran+s+imboani ana ngiri n+mbi ranai yagodo.

²⁶ Asu ngoafi adükari ranambe munguambo hif+hündi-yafe yihuru asu aboedi napo ng+n+ndi ra ndemündündüri keboemboe.

²⁷ Nga n+ine-moatükuni moaruwai-ayo, asu yikoarifo hohoan+moyo-randeimbi asu

wosihoafori hoafiyo-randeimbi, munquambo ranana ngiri ngoafi ranambe keboehi ngei. Sapo Sipsip Nimorindi koadürümbo niñgombo buki-mayo ranambe ahei ndüri pamareandüri ai-yanjigiranimboke-boehi ngüsimboyei.

22

Yanjiri niñgombo hoe asu nimi

¹⁻² Raniyu asu sünambeahindi nendi-mayu ranai hoe afindi yangiri niñgombo nimiindi ra wambo nafuimayundiri. Hoe ra himboarambe mupui fori wakireandeimbane. Hoe ranana sapo God asu Sipsip Nimori ranahafandi niinari-fondi-mayo ranambeahindi tükufe hayamboyo ngoafi nafi bogori rani mbusümondühi mafoero ho. Asu hoe rani himbori-kimi yangiri niñgombo nimi ranai ngorügoanini-ngorügoanini burimayo. Nimi ranai mamani himbanambe 12 hisiyowohü asu moani mamani amoamo hisiyoro arandi. Asu nimi ranahandi emündü ranana munquambo hifihöndi ranaheimbo aboedambofendüri ramboane.

³ Asu niane-moatükuni God ai ranahambo moaruwai-ane ehu ranana ngiri ngoafi ranambe yagodo. Nga God asu Sipsip Nimori ahafandi adükari bogorindi niinari-fondi rani yangiri yagodoani asu Godindi ratüpuriyei rihündeimbi ai ahambo hohoanimondeihingusüfo pandihorimboyei.

⁴ Rananimbo asu ahandi ngusümboari hoeindihimboyei asu ahandi ndüri ra

ahei giribodi hamindifihî sürü pande hiniŋgindeambui.

⁵ Asu rananimbo ŋgiri nimbî asükaindo tükündifeyo. Ranimbo-animbo ŋgiri ram asu hüfhamindî ranai si boakiboadeandî. Sapo Adükarî God ai-animbo ahei sindumbui. Asu nindou ranai adükarî bogori nindoumbondahi koadürümbo-koadürümbo hibadühi ŋgeimboyei.

Sisas ai ŋgiri amitata kudu

⁶ Raniyu sünambeahindî nendî ai hoafiyundirühi yahuya, “Ndanî hoafi ndanana anihond-ane, ŋga anihondümbo-mbirihindamboane. Ŋga Adükarî God, sapo ahandî hoafi hoafiyomo rundembî ranahamumbo ahandî Yifiafi masagapurî ranai ahandî sünambeahindî nendî ranahamumbo koamarîhepurî. Asu ai sapo Godindî ratüpurî ratüpurîyei-rîhündeimbi ranaheimbo nini-moatükunî nimai hamindî tükümandife ranahambo nafuimbohünda koamarîhepurî,” mehu.

⁷ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Awi himboriyei! Ro ŋgiri amitata tükündaheandî. Nindou düdi ai buk ranambe süngunambo tükifembo hoafi sürü papi-mayo ranahambo himboriyeihî süŋgurihi rîhündeimbi-mayeî ranai ana hîhîfi-hîhîfimbeyei-amboane!” mehu.

⁸ Ro Son rani-moatükunî ra himboriya hoeirîheamboanahî. Asu ro rani-moatükunî ra himboriya hoeirîhe raraorihî heheambo sünambeahindî nendî wambo nafui-mayundîri ranahandî yiri-kimî piya nimarimbo ndeara

ahambo hohoanimo-yondowohü ηgusüfo pefimbo yangiri-mayahi.

⁹ Nga asu ai wambo hoafiyundi-rühi yahuya, “Yowani, se refepoani! Roana sapo sihafî mamî ratüpuriye rihoandeimbi wandaf-anahi. Asu roana sapo sihafî apodoho wandafî-mamî Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi-memo rananemo asu muŋguambo nindou buk ndanambe hoafi engoro ranahambo himboriyei mburihü rani-süŋgurihindeimbi ranahei wandaf-anahi. Nga Godimbo-animbo hohoanimo-ndafîndowohü ηgusüfo pandîwori,” mehu.

¹⁰ Asukai hoafiyundi-rühi yahuya, “Godîndî süŋgunambo tükîfembo buk ndanambe apaiaro ra se yowani dibonapifehi gabudife-poani. God ai muŋguambo rani-moatükunî ranahambo refemboayu ra ndeara akimî tükîfembo yangir-ane.

¹¹ Ranimboane asu moaruwai hohoanimoyu-randeimbi ranai moani moaruwai hohoanimo ranisüŋgu-mbireand-amboane. Asu moaruwai hamîndî hohoanimoyu-randeimbi ranai moaruwai hamîndî hohoanimo süŋgu-mbireand-amboane. Asu mbumundî hohoanimoyu-randeimbi ranai mbumundî hohoanimo süŋgu-mbireand-amboane. Sürühoeimbi hohoanimo süŋgureandeimbi ranai sürühoeimbi hohoanimo süŋgu-mbireand-amboane,” mehu.

¹² Sisas ai yare hoafiyuhü yahuya, “Awi se himboriyei! Ro ηgiri amitata tükündaheandî! Ro takîndî moatükunî ndahamîndî tükündahe-

amboyahi. Rananimbo düdi ai ninimbatükuniyoro ramareandi rani-simogodühi ndeheamboyahi.

13 Roana horombonipoed-anahi asu süngunipoed-anahi. Ro weangurühidid-anahi asu bidifiranidid-anahi. Roana weangurühididi hondüyu asu süngudid hondüya-rihandeimb-anahi

14 Nindou didiyei ahei hoeari-mayo ra boboerihünda aboedi simbori afisaho-koate tükufeimbi-mayei ranai ana hihifi-hihifimbeyeamboane. Aiana sapo yangiri ningoweimbi nimimayo ranahandi hisi ra moani himbo-koate dagüdihi asu adükari ngoafi giniri yipuri nafitambe-mayo rani nafi keboehimboyei.

15 Nga asu moaruwai hamindi hoanimoyeimbi nindou, tibagiru rundeimbi, nimorehi sisihimoyomoru-ndeimbi asu nindowenihiri birabiriyei rihundeimbi, nindou hifokoaririhundeimbi, tikai godimbo sünguririhundeimbi, nindou wosihofori hoafiyei rihundeimbi, ranai ana ngiri adükari ngoafi nafitambe-mayo rani-nafi keboehi ngüsi, nga ai moanambuhü nimboeimboyei.

16 Ro Sisas-anahi nda, wandi sunambeahindi nendi ranahamumbo koarari-heheapuri munquambo moatükuniranhambo wandi nendi ranaheimbo waporimbo-yondürimbohünda. Roana sapo Defitindi amao-mami ranahei sirihünd-anahi tüküyahe animboahi. Asu roana botiboti siambeahindi mupui-anahi,” mehu.

17 Yifiafi Aboedi ai Sipsip Nimorindi nimorehi rani-dibo hoafiyafehü safeya, “Se mborai sinifi,” masafe. Nindou düdi himborinduhü

ana, hoaf#nduhü an#mboya, “Se mborai s#n#f#,” mbüsü. Nindou düdi ai am#ndan#ñombonduhü ana, mbüsünu-wamboane. Nindou ai hoe s#m#nd#mbo hohoan#moayu ana, ai sünü yang#r# n#ñgoweimb# hoe ra moan# mbüsümündu-wamboane.

Son ai nindou buk ndanambeah#nd# hoaf# h#mborayeri ranaheimbo ah#n# hoaf#mayund#ri

¹⁸ Muñguambo nindou ai God#nd# hoaf# sapo buk ndanambe engoro ranahambo h#mborayeri ranaheimbo ah#n# hoaf# nda ro Son-anah# asahand#r#. Nindou düdi ai ahand# hoaf# God#nd#mayo hoaf# ran#f#h# pare haya hoafayu ana, God ai ahambo n#ne moaruwai moatükun# ai buk ndanambe refembo hoaf#mayu ra ahambo randeambui.

¹⁹ Asu nindou düdi ai b#d#f#r# hoaf# buk ndanambe raguanambo-areand# ana, God ai nindou ranahambo randiran# asu ñg#r# sapo yang#r# n#ñgombo n#m# h#s#-mayo ra dedu. Asu ñg#r# God#nd# adükari# ñgoafi buk nda ranahambo watapor#mbo-marand# ranambe n#ñgu.

²⁰ Nindou muñgu moatükun# ranahambo an#hond#mbo hoaf#mayu ai hoaf#yuhüya, “Ro ñg#r# am#tata tükündaheand#,” mehu.

An#hond-ane. Adükari# Sisas, se mborai.

²¹ Adükari# Sisas ai s#heimbo muñguambo moan# h#poambo-mb#reand#ramboane.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3